

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan (zjutraj), razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

Naloge novega župana

Izjave, ki jih je podal novi ljubljanski župan dr. Ravnihar na občinski seji, kjer je položil zbiranje, so izzvenile simpatično, javnost in pa ljubljansko prebivalstvo pa čaka, da bodo sledila besedam tudi dejanja. Že v svoji izjavi je dr. Ravnihar naglašal, da je bolj konservativen in s tem namignil, da se ne bo preneglil, kar je najbrž razumeti tako, da namerava novi župan voditi oprezno komunalno politiko.

Opredeljenost pa je pri ljubljanski mestni občini danes bolj na mestu kakor kdaj prej, zakaj mestna občina je že davno prenehala biti zgolj administrativna ustanova, temveč se prav v naših dnevih razvija v obsežen gospodarski, socialni in tudi kulturni organizem. Priljubljenost izjavi, da so izginili nekdanji idilični časi, ko je bil župan le reprezentant svojih občanov in mestne občine, za vsa druga vprašanja pa mu ni bilo treba skrbeti. Zato čakajo novega župana težke naloge in čeprav je njegov prednik več komunalnih vprašanj rešil več ali manj ugodno, je zapustil svojemu nasledniku še veliko skrajno perečih problemov, ki čakajo novega župana. Nekatere je novi župan sicer pri svojem nastopu omenjal in obljubil, da jih bo skušal rešiti. So pa poleg teh še druga vprašanja, ki zahtevajo nujne rešitve.

Trd oreh za ljubljanskega župana bo vprašanje sanacije Mestne hranilnice. V tem zavodu je zmrznjenih okoli 400 milijonov dinarjev vlog. Mestna hranilnica se je in se še skljuje na to, da jamči za vloge pri njej mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Morala in pravo torej zahtevala od mestne občine, da poskuša odtajati te vloge in da mali vlagatelji, ki so pri Mestni hranilnici v veliki večini, pridejo do svojega denarja. Že pod prejšnjim županom je bil napravljen načrt za sanacijo Mestne hranilnice in to vprašanje bo treba čimprej ugodno rešiti ter najti kompromis med vsemi tremi činitelji, to je med mestno občino, Mestno hranilnico ter vlagatelji.

Drugo vprašanje, ki se ga je novi župan ob svojem nastopu že dotaknil, je vprašanje konverzije mestnih dolgov. Resnica je, ki je nihče ne taji, da je mestna občina zelo zadolžena in da finančna služba zelo trpi zaradi različnosti posojil. Posojila so bila sklenjena v različnih časih — nekatera datirajo še iz potresne dobe, druga so najnovejša — in ob različnih pogojih. Nekateri pogoji bi bili danes nemogoči, zlasti glede obrestne mere. Skupna višina vseh mestnih dolgov Mestni hranilnici znaša sedaj okoli 115 milijonov dinarjev. K temu pridejo še milijonska posojila pri drugih zavodih, kakor pri Hipotekarni banki in pri Poštni hranilnici. Ako se posreči mestni občini najeti veliko novo posojilo za konverzijo starih dolgov, bi kot največji upnik razbremenila tudi Mestno hranilnico. Vprašanje je težko, toda morda se bo le dal najti kakšen izhod.

Razmere, katere bo našel novi župan, niso ugodne in bo moral znati kaj spretno plavati med Seylo brezposelnosti in Karybdo zadolženosti mestne občine, ki zelo ovira investicijska dela. Res je, da se bo regulacija ljubljanske nadaljevala, toda potrebna bodo še druga investicijska dela za olajšanje brezposelnosti.

Glede lajsanja bede se Ljubljana ne sme ozirati po vzorih z juga, temveč mora posnemati zapadno in srednjo Evropo, čeprav je res, da ima Ljubljana v državi še najbolj urejeno socialno skrbstvo, ki pa je seveda spričo velikih potreb premajhno. Prva skrb župana naj bo, da Ljubljana pri velikem državnem investicijskem programu ne odide praznih rok, kakor se je doslej godilo pri raznih drugih prilikah. V tej zvezi moramo omeniti, da Ljubljana plačuje sorazmerno največ v banovinskih badnostni fond, ima največ brezposelnih in mora zaradi tega iz fonda največ dobiti, kar naj bo tudi skrb župana. Enako se mora nadaljevati politika s kadmimskim fondom, ki je bila do sedaj uspešna. Vsi ti dohodki, ki jih mora Ljubljana prejemati, bodo omogočili investicijska dela trajne vrednosti in bodo omiljevala brezposelnost v Ljubljani.

Stanovanjska kriza, ki jo je občina leta in leta pomagala reševati, v Ljubljani še ni končno rešena. Res je, na razpolago dovolj velikih in dragih stanovanj, manjka pa malih in cenejših stanovanj za delavce družine. Toplo priporočamo mestnemu županu, naj skrbi za to, da mestna občina predvsem s primernimi brezobrestnimi posojili, ki segajo le v malenkostne zneske, ter z drugimi podporami omogoči zidanje onih hiš, ki bi si jih nižji sloji radi sami postavili. Danes velja načelo: Lasten dom je lasten grad.

Mestna podjetja bi treba reorganizirati in poenostaviti ustroj njihove organizacije ter, če le mogoče, uvesti enotno vodstvo. Mestna podjetja morajo biti mestni občini donosna, nikdar pa ne smejo segati tako daleč, da bi bila njihova trgovaška politika v škodo in nasprotja interesom občinstva.

G. župan se je dotaknil v svoji izjavi tudi uradniškega vprašanja ter je obljubil uradništvu svojo pomoč. Mestno nameščentvo je pred odločilnimi ukrepi, ki ga znajo zadeti v živo, in zato pričakujemo, da bo novi župan vedno odločno branil interese mestnih nameščenec. Pošteno plačan delavec bo izvršil tudi pošteno delo in končno, saj denar, ki ga prejme mestni nameščenec, ostane v mestni občini sam! Na drugi strani pa naj velja županov boj vsem izrastkom birokratizma, ki se še vedno pojavlja s skoraj neuničljivo žilavostjo.

Pozdravljamo željo novega župana, da bi bil stalno v stikih s prebivalstvom. Občinski svet res ne sme biti politično-strankarski forum, temveč predvsem gospodarska zbornica. Če katera ustanova, potem mora biti občina nepristranska in upamo, da bo novi župan spoštoval princip enakopravnosti vseh občanov in državljanov.

Naj se gospod župan ne boji kritike. Javna kritika je vedno odkrita, poštena in tudi borbena. Naš list je bil vedno do mestne občine kritičen, toda vedno tudi objektivni. Poštena kritika, to je zdravje. Z neizprosno doslednostjo pa bomo vedno pokazali na vsako bolečo

Kompromisni angleški predlog za utrditev miru in varnosti



Sir John Simon

Malokdaj se je pisalo o kakem diplomatskem sestanku toliko, kakor se piše sedaj o obisku sira J. Simona pri g. Lavalu v Parizu. V resnici prelivajo žurnalisti ob tej priliki morje črnila. Kljub temu pa bo treba še par dni počakati, preden se bo izvedelo, na kaj sta se oziroma se bosta v Parizu zedinila angleški in francoski minister za zunanje zadeve. Glavna točka njunega razgovora bo vsekakor vprašanje, kako, to se pravi pod kakšnimi pogoji pridobiti Nemčijo, da bi vstopila v

generalni evropski pakt

kakor si ga zamišlja Francija, da bi se mir in varnost v Evropi vseskozi za dolgo dobo let zagotovila. V Berlinu pravijo, da so z vsem srcem pripravljeni, da k temu cilju pripomorejo in da se tudi paktov v to svrhu ne branjajo, da se pa na noben način ne morejo vezati, da bi na primer obljubili komurkoli iz pogodbenikov takozvanega vzhodnega ali, boljše rečeno, severovzhodnega pakta, vojaško pomoč, ako bi bil od koga napaden. Če se vpošteva to stališče Nemčije in bi se severovzhodni pakt v tem smislu izpremenil, potem Nemčija lahko k njemu pristopi. Iz tega logično sledi, da Nemčija nima nobenega interesa in zanimanja za kakšen generalni evropski pakt, ki bi poleg severovzhodnih držav povezal med seboj in z njimi še druge države, to je Francijo in Malo antanto, če Nemčija ne sprejete kakšnih učinkovitih obveznosti in garancij niti napram državam severovzhoda in vzhoda. Nemci tudi pravijo, da generalni evropski pakt sploh ni mogoč, ker so nasprotja med evropskimi državami vključno s naposljednjim Rusijo, prevelika, da bi se dala spraviti med seboj v sklad — in bi se v okviru takega pakta zopet pojavili dve fronti, v kateri je Evropa dejansko razdeljena, tako da bi bil rezultat takega pakta ravno nasproten temu, ki ga avtorji te ideje kolektivnega povezovanja vseh držav od Atlantiskega do Bolega morja želijo. Po mnenju Berlina je torej pričakovati pozitivnega uspeha sir Simonovih prizadevanj, ki posreduje med Francijo in Nemčijo, le v slučaju, če se sklene pakt, ako je to sploh potrebno, ki bi ne vezal Nemčije v opreki z njenimi interesi na vzhodu in bi na drugi strani zadovoljil njeno načelno zahtevo po ravnopravnosti v Evropi, to je, da se

izbrišejo določila versajske pogodbe

ki Nemčiji preprečujejo, da ne more postati vojaška velesila, kakor so Francija, Italija in Anglija. To stališče Nemčije je Veliki Britaniji dobro znano in če se sir Simon kljub temu odločil, da skupaj s svojim alter ego, sir Edenom po obisku v Parizu po-

seti tudi Berlin — kar so Nemci sami predlagali — potem je upravičen sklep, da skuša Velika Britanija najti kompromis med francoskim in nemškim stališčem, ker bi sicer obisk v Berlinu ne imel nobenega smisla. Kakšen naj bi bil ta kompromis med dvema tako zelo divergirajočima stališčema, kakor je francosko, ki hoče povezati Evropo s pomočjo cele vrste pogodb, ki bi sedanje teritorialno stanje in mir na tej podlagi učinkovito zasiguralo — to je tako, da bi se vsak pogodbenik obvezal, da svojega sopogodbnika v slučaju kakšnega napada na njegovo teritorialno celost tudi z vojaško pomočjo ščiti — in pa med stališčem Nemčije, ki ravno v tej najvažnejši točki noče prevzeti nobenih obvez?

Kompromisni vzhodni pakt

kakor ga predlaga Velika Britanija, naj bi izgledal tako, da bi se uvedle v severovzhodni pakt obveze različnega značaja in obsega. Simon bo, oziroma je že na sestanku v Parizu Lavalu predlagal — vsaj tako trdijo pariški in berlinski listi — da naj Francija, Rusija in Čehoslovaška sklenejo med seboj pakt o nenapadanju in skupnega nastopa, če bi bili interesi katerekoli izmed teh držav ogroženi, vendar pa naj se ugodni zahtevi Poljske, da ruske čete ne smejo korakati čez poljsko ozemlje. Rusija se s tem lahko zadovolji, ker bi bil v slučaju vojske med njo in Japonsko njen hrbet zadostno zavarovan. Francija pa bi se morala v slučaju, če bi se zapletla v vojsko v Evropi, odpovedati ruski pomoči, ker bi v tem slučaju Rusi morali korakati skozi Čehoslovaško in Rumunijo, kar ti dve državi nikakor nečeta, da ne govorimo o Nemčiji! Pač pa naj bi bilo ruskim in francoskim letalom v tem slučaju dovo-

ljeno, da letijo preko nemškega in poljskega ozemlja.

Rusiji se ne sme dovoliti v Evropi prevelik delokrog

Ta predlog Anglije je precej kompliciran in gotovo zelo oslablja namen in pomen vzhodnega pakta, kakor ga ima Francija, je pa vpoštevanja vreden, ker je gotovo tudi želja Anglije, da se Rusiji ne da v Evropi možnosti prevelikega razmaha in delokroga v slučaju kakšnega konflikta. Ker pa se bo ta kompromis bržčas tudi Nemčiji zdel še premalo, je kljub želji na vseh straneh, da se evropski položaj pomiri, obzorje slej ko prej čisto nejasno in ne preveč razveseljivo. Gotovo je, da sovjetska Rusija na tak pakt ne bo pristala, ker bi ne bil zanjo nobenega praktičnega pomena in če bosta Nemčija in Anglija na tem vztrajali, nameravano potovanje sira Simona v Moskvo ne bi imelo nobenega smisla. Je pa gotovo, da ima Anglija za seboj veliko držav, ki si aktivnega posega Rusije v evropske zadeve ne žele.

Angleži so veliki optimisti

London, 1. marca. b. V tujakšnih političnih krogih trdijo, da je Laval v razgovorih s Simonom popolnoma pristal na to, da Simon obišče Berlin. Angleži so slejkoprej optimisti in menijo, da Nemčija sama želi razbiti sedanji izolacijski krog, ki jo obdaja skoraj z vseh strani. Na sklep angleške vlade niti malo ni delovala bojazen, ki se je pojavila v Parizu, češ, da hoče Nemčija s spetkami razbiti in spraviti v nič francoskoangleški sporazum za pomiritev Evrope. Razgovori v Berlinu pa bodo le informativnega značaja in se bo začelo definitivno reševanje vprašanja vzhodnega pakta, podonavske ureditve in letalskega pakta šele po obisku v Berlinu.

Kaj je opravil kancler Schuschnigg

Pakt o neodvisnosti Avstrije še ni sklenjen - Potrebna je konferenca srednjeevropskih držav - Avstrijski vladni krogi niso opustili ideje vpostavitve Habsburžanov

Dunaj, 1. marca.

Zanimivo je, kako avstrijski politični krogi, oziroma javnost sodijo o posetu kanclerja Schuschnigga in zunanjega ministra Berger-Waldeneggja, ki sta se vrnila iz Pariza, oziroma Londona. Vlada pravi, da je zelo vesela, ker so v Parizu priznali politično enakopravnost Avstrije in garantirali njeno neodvisnost.

Napram temu pa je treba reči, da se v Parizu še ni posrečilo skleniti kakšnega takšnega pakta, kaj še, ga podpisati, ampak so se samo »načeloma« zedinili glede formulacije, v koliko se v tem pogledu strinjata stališče avstrijske vlade in g. Laval. Pakt o garanciji avstrijske neodvisnosti se pa bo mogel v najboljšem primeru skleniti šele, ko se bo pojasnilo vprašanje, ali se bo sklenil vzhodni pakt in donavski pakt, kar bo vsekakor še jako dolgo trajalo. Zlasti so rezervirani angleški diplomati, ki na vsak način žele, da bi se ugodilo nekaterim pogledom in željam Nemčije v tem oziru.

Predvsem pa sta se avstrijska državnik v Parizu prepričala, da je vpliv in pomen Male zveze v Parizu veliko večji, nego so si to dosedaj predstavljali. Izvedela sta, da bo treba konference vseh srednjeevropskih držav, preden se bo moglo avstrijsko vprašanje dočeti zadovoljivo rešiti. Avstriji se mora zagotoviti neodvisnost in tako zvana ravnopravnost samo v primeru, če bo iskala tesnejšega sodelovanja predvsem z Malo zvezo. Treba bo pa tudi nekoliko izpremeniti pakt med Italijo, Avstrijo in Madjarsko, ki ni popolnoma v skladu z željami in stališčem držav Male zveze. V tem oziru baje ne bo velikih težav, ker sta Italija in Francija edini v tem, da je treba v vseh teh vprašanjih vpoštevati stališče Male zveze. Taka konferenca naj bi se sklicala v najkrajšem času, in sicer v Lucernu v Švici. Le na ta način bo mogoče najti solidne rešitve avstrijskega vprašanja in srednjeevropskega vprašanja sploh.

V zvezi s tem dunajski meščani veliko govore tudi o habsburškem vprašanju. Vlada namreč trdi, da »niti v Parizu in Rimu, niti v Londonu nihče ni kaj oficelnega izjavil o vprašanju restavracije Habsburžanov«, radi česar so pristajali bivše monarhije svojo propagando zopet ojačili. Tako na pr. govore ob priliki povratka nadvojvode Antona iz Francije, da se je tam razgovarjal z »najvišjimi vrhovi« bivše habsburške dinastije in dunajski purgerija je takoj začela govoriti, da se »cesar« Oto nahaja že v mestu. Ali pa, da potuje v Bukarešto, da Rumunijo pridob. za habsburške načrte. Vse to dokazuje, da merodajni krogi v Avstriji še vedno niso nehali ljubimkovati s habsburškimi prizadevanji in intrigami. Vendar pa se v tem oziru motijo o stališču veseli, vsaj kar se Francije in Anglije tiče, in napačno tolmačijo ali pa namenoma krivo predstavljajo razpoloženje veselih v tem oziru, ki so slejkoprej popolnoma solidarne z državami Male zveze, da o tem vprašanju ne more biti nobene razprave, kaj šele kakšnega popuščanja.

Nemški poslanik von Papen je odpotoval nena-doma v Berlin, da Hitlerju osebno poroča o rezultatih potovanja Schuschnigga in Berger-Waldeneggja v Pariz, oziroma v London.

Papen padel v nemilost

Pariz, 1. marca. c. Danes so prispele iz Berlina vesti, s katerimi se potrjuje, da je bivši kancler von Papen padel v nemilost pri nemški vladi. Von Papenu največ zamerijo to, da ni mogel preprečiti potovanja avstrijskih državnikov v London in Pariz. Von Papen je imel naročilo, da naj izvede med Avstrijo in Nemčijo tolikšno zblizanje, da bi se lahko avstrijski državniki podali preje v Berlin nego v London in Pariz. V Parizu so nad to vestjo zelo veseli, ker se s tem najbolj jasno dokazuje, da se je moralo potovanje avstrijskih državnikov v London in Pariz zaključiti z velikim uspehom za politiko Francije in njenih prijateljev.

Konkordat med Španijo in sv. Stolico gotov

Madrid, 1. marca. AA. V poučenih krogih izjavljajo, da se je dosegel sporazum med špansko vlado in Vatikanom; posledica tega sporazuma je, da bodo španski škofje izjavili svojo zvestobo španski repabliki.

Priznanje Knoxu

Saarbrücken, 1. marca. b. Predsednik saarske vlade Knox je snoči po izročitvi svojih agend baronu Aloisiju, takoj odpotoval iz saarskega področja v Anglijo. Angleški kralj je odlikoval Knoxja z redom sv. Mihaela in z redom sv. Jurija, kateri odlikovanji sta vezani z osebnim plemstvom, tako, da se bo odslej Knox imenoval sir Geoffrey George Knox.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno oblačno in padavine, temperatura se ne bo bistveno izpremenila. Polekoda zboljšanje vremena.

Slovesna izročitev Posaarja Nemčiji

Saarbrücken, 1. marca. c. Danes se je tukaj izvršila slovesna predaja Posaarja Nemčiji. Slovesni čin predaje je v imenu Zveze narodov izvršil predsednik sveta trojice, italijanski delegat baron Aloisi. Baron Aloisi je izvršil predajo v roke nemškega notranjega ministra Fricke. Ob tej priliki je imel baron Aloisi dolg govor v francosčini, v katerem je izrazil svoje veselje nad tem, da se sedaj s tem končuje težka mednarodna borba, ki bi lahko postala usodna za svetovni mir. Baron Aloisi upa, da bo novo stanje, za katero se je odločilo posaarsko prebivalstvo, koristilo dobrim odnosom med vsemi narodi Evrope.

rano pri mestni občini, kakor smo na drugi strani vedno odkrito in lojalno podpirali na katerikoli način novega župana v njegovih dobrih prizadevanjih. Torej, g. župan, krepko na delo — Ljubljana čaka!

Italijanska ekspedicija nevarna miru

Nemčija z vsemi silami na delu, da Italiji ustvarja težave - Anglija svetuje Mussoliniju zmernost

Abesinska zadeva se v zadnjem času čedalje bolj zapleta. Razlog temu je predvsem Nemčija, ki zelo spretno izrablja italijansko ekspedicijo, da ustvarja v Evropi nerazpoloženje proti Italiji, ki ima danes v Nemčiji svojega najhujšega nasprotnika. Ker si posebno Anglija prizadeva, da bi se Nemčija vrnila v Zvezo narodov, sprašujejo nemški listi Angleže, kakšno korist naj tak korak ima, če pa Zveza narodov ni zmožna, da bi s svojo avtoriteto pripomogla k ugodni rešitvi spora med Italijo in Abesinijo, ki sta obe članici Zveze narodov. Sploh imamo v Berlinu vtis — tako pravijo Nemci — da Francija in Anglija molče trpita in pospešujeta italijanske imperialistične namene v vzhodni Afriki, kar le dokazuje davno tezo Nemčije, da je »Zveza narodov samo ekspanzionistično francosko-angelske politike«.

To pisanje je na angleško javno mnenje, ki veliko drži na svojo mora no korektnost, močno vplivalo in angleški listi se nenehno trudijo dokazati, da Anglija nima nobene ne direktne ne indirektno krivde na fatalnem razvoju spora med Italijo in Abesinijo. Da se v Londonu tako zelo ozirajo na stališče Nemčije, je v sedanjem trenutku razumljivo, ker stojimo pred potovanjem sira Simona v Berlin, ki ima namen, da Nemčijo spravi s Francijo in jo vključi v vzhodni pakt in v eventualne kolektivne pakete med vsemi evropskimi velikimi in malimi silami, vključitvi Italijo. Nemška diplomacija je izrabila to priložnost za to, da poudarja, da je pomirjenje v Evropi nemogoče, ako se Italiji dovoli, da se polasti Abesinije, Italija sama — tako pravijo v Berlinu — izziva tako bojazen, ker naglašja, da more mobilizirati sedem do osem milijonov vojakov, kar je nerazumljivo, če ne bi Italija sama imela v vidu pretresljivost v Evropi, ki jih more izzvati njena ekspedicija v vzhodno Afriko.

Zato je razumljivo, da angleška diplomacija sedaj poskuša odvrtiti Italijo od morebitne avanture v Abesiniji in priporoča Mussoliniju previdnost in zmernost. Močno moralno oporo je to posredovanje dobilo od strani abesinskega poslanika v Rimu, ki je 27. februarja izjavil londonskim časnikarjem s prisego na svojo čast in na čast svoje dežele ter abesinskega cesarja, da Abesinci nikoli niso mislili napasti italijanskih kolonij. »Lahko zatrdim, da so nameni Abesinije napram Italiji tako miriljubni in prijateljski, da bi mogla Italija iz svojih kolonij poklicati slednjega vojaka in slednji top, ne pa, da, kakor vidimo, pošilja se transporti za transportom v Afriko, kjer ima že eno divizijo in pripravlja dve novi. Gavanino II. in Peloritano II.« Italija in Abesinija imata iz leta 1928 pogodbo, ki določa, da v eventualnem sporu med obema državama odloča razsodišče. »Izrečno izjavljam, da hoče moj cesar ostati zvest Zvezi narodov in zapadni civilizaciji.«

Italija pa to stališče Abesinije skljoprej od Manja in zahteva, da ji Abesinija plača odškodnino 800.000 lir, da abesinske čete izkazejo čast italijan-

ski zastavi in da Abesinija privoli v novo določitev meje, kar pa Abesinija skljoprej odklanja. Da Italija namerava Abesinijo s silo pokoriti, dokazuje tudi imenovanje generala Grazianija za glavnega poveljnika bojnih sil Italije v Afriki, in pa generala Pavone, kateremu je poverjena važna naloga na abesinski meji. Graziani je znan po tem, da je »pomiril« Libijo in svojčas interniral v koncentracijskih taboriščih 80.000 domačinov ter jih siloma preselil iz notranjosti na obalo Pavone pa je bil v svetovni vojni poveljnik tako zvanih arditov, s katerimi se je polastil Reke. O njem je znano, da zastopa najekstremnejše imperialistično stališče italijanskega fašizma.

Sumljivo demanti

London, 1. marca. AA. V uradnih krogih izjavljajo, da je neresnična vest, da bi bili britanski križarji »Dispatch« in »Royal Sovereign« dobile nalog, da odploveta z Malte v vzhodno afriške vode glede na italijansko-abesinski spor in da bi morebiti prevzeli britanske državljane, ki žive v Abesiniji. Na pristojnem mestu izjavljajo, da vršita ti dve križarji redno svoje vožnje po vzhodnem delu Sredozemskega morja in da njun odhod z Malte nima nikakega političnega ozadja.

Italija se ne ustavi

Rim, 1. marca. AA. Iz Firence poročajo, da zbiranje divizije Davinana naglo napreduje in da bodo prvi oddelki te divizije prav v kratkem poslani v Napoli, da se vkrcajo za vzhodno Afriko.

Rim, 1. marca. b. »Giornale d'Italia« poroča, da je italijanska vlada prisiljena pospešiti vojne priprave v vzhodni Afriki zaradi tega, ker je abesinska vlada v zadnjih 24 urah zopet zavzela sovražno stališče do Italije in je vsled tega po vesteh, ki prihajajo iz Eritreje, storila tudi obsežne vojne priprave. Italija mora s vojnim gibanjem Abesincev računati, vsled česar je razgibala vse svoje čete v Eritreji.

Tudi v Parizu so vznemirjeni

Pariz, 1. marca. c. Danes je francoski zunanji minister Laval sprejel abesinskega poslanika v Parizu Tekleja Avariaka. Abesinski poslanik je francoskega zunanjega ministra poučil o trenutnem položaju spora med Italijo in Abesinijo. V Parizu so zelo vznemirjeni zaradi razvoja dogodkov v Rimu. Šele danes je prispela semkaj vest, da je v Rimu uvedena vojaška cenzura.

Javna dela v dravski banovini

Belgrad, 1. marca. m. Na predlog gradbenega ministra dr. Kožulja je ministrski svet na svoji sinočnji seji sprejel in podpisal uredbu o javnih delih v nekaterih banovinah. Nekaj javnih del se bo izvršilo tudi v dravski banovini, za katera bo država nakazala 1.300.000 Din. Ta vsota je odobrena iz zneska 25 milijonov Din, kolikor je bilo odobreno v uredbi za javna dela od lanskega leta. Dravska banovina pa te vsote ni potrosila. Po tej uredbi so v dravski banovini predvidena sledeča javna dela:

1. Preložitve državne ceste št. 2 v odseku Med. no—Medvode med km 629 in 630,500. Za preložitve ceste je predvidenih 350.000 Din.
2. Zgraditev železobetonskega mostu pod Seničico pri km 629,877 državne ceste št. 2. Za dovršitev tega dela je predvidenih 150.000 Din.

Program železniškega ministra

Belgrad, 1. marca. Kakor znano, so z današnjim dnem stopile v veljavo nove železniške tarife za prevoz potnikov in ekspresnega blaga. Glede na to je prometni minister sprejel danes popoldne novinarje in jim pojasnil njegove smernice. Med drugim je spomnil, da od 1. maja stopi v veljavo posebna tarifa za obal Jadranskega morja, Ohridskega jezera in vseh letovišč in kopališč v državi, kar naj omogoči, da bodo široke množice, posebno pa siromašni sloji, mogli potovati na odmor, ker bodo la potovanja odslej za polovico cenejša. Urejal se so začeli tudi še drugi izredno važni problemi, kakor n. pr. revizije blagovnih tarif, željo in z namenom, da dobi gospodarstvo možnosti že oživljenje in napredek iz sedanjega mrtvila. Začetni namenava tudi reorganizacijo železnice na moderni podlagi, ki bo omogočila pobiranje birokratizma. Zlasti se morajo znižati previsoki režijski stroški in tako omogočiti, da se bo tudi nadalje mogla vršiti politika znižanja tarif. Prav tako izdeluje minister tudi program o gradnji novih železnic, za kar mu je dan na razpolago znaten znesek iz notranjega milijardnega posojila. O načrtu in programu teh gradenj bomo o pravem času poučeni.

Proces pred državnim sodiščem v Belgradu

Belgrad, 1. marca. m. Pri državnem sodišču za zasočito države je davi pričela razprava proti 15 Slovincem, katere je državni tožilec obtožil radi propagande komunizma v Sloveniji. Senatu je predsedoval dr. Bubanj. Člani senata so naslednji: dr. Stuhar, dr. Vičar, Filipovič, Rajko Stamenković, Vukajlovič, dr. Margetič in dr. Kurtović. Obtožnico pa zastopa državni tožilec dr. Marokino. Razprava je pričela kmalu po 8. ko je bilo na poziv predsednika senata privedenih vseh 15 obtožencev, ki so zasedli dve dolgi klopi. Po generaljah je povzel besedo dr. Marokino, ki je prečital obsežno obtožnico, v kateri zahteva za vse obtožence strogo kazni zaradi širjenja komunizma. Nato je bil zadržan v dvorani samo Tepina, ostali pa so bili odvedeni nazaj v sodne zapore. Zaslisevanje je trajalo do 12. Tepino brani tukajšnji odvetnik Stuparović, obtoženega Klobučarja ljubljanski odvetnik dr. Vladimir Knalič, inž. Vilibald Konteja znani belgradski odvetnik Bor. Prodancovič, oba Kraigerja brani tukajšnji odvetnik dr. Bole, dr. Perotica tukajšnji odvetnik Sibe Zaninovič, ki brani ex offio še Stanteja, Kosa in Zibeluška; Zganjarja, Kovčiča in Jakseta pa brani Milica Pavlovič. Ostale obtožence zagovarja ex offio imenovani zagovornik. Razprava se bo jutri nadaljevala.

Anglija proti Japonski

Strah pred kitajsko-japonsko zvezo

Pogajanja med Tokijem in kitajsko vlado v Nankingu so povzročila v Londonu precejšnjo nervoznost. Velika Britanija se nobene stvari toliko ne boji, kakor okrepitev japonskega položaja in prestopa na Daljnem vzhodu. Ako bi Japonska in Kitajska zavzeli skupno stališče v azijskih vprašanjih, bi bili politični in gospodarski interesi Anglije silno ogroženi. Zlasti se je bati vpliva kitajsko-japonskega sporazuma na položaj v Indiji, kjer domači knezi delajo pravkar velike težave angleškemu položju gled: indske ustave. Pomisliti je tudi, da ima Anglija na Kitajskem svojo kronsko kolonijo v Honkongu. Tudi Tibet in najzadnejša provinca Kitajske Sinkian ne smeta pasti pod interesno sfero politike, ki bi jo diktila Japonska. Iz tega se da razlagati, zakaj Velika Britanija kljub svoji antipatiji do Rusije vsaj v nekotli meri podpira prizadevanja Francije, da se sklene vzhodni pakt, ker bi v tem primeru Rusija imela zagurjen hrbet, ako bi se uprla japonskim težnjam v Aziji.

Velikobritanska politika, ki ne prihaja nikoli v zadrego in se ne da izlaska uplašiti, namerava kitajsko-japonski blok sploh preprečiti in je že podzvela korake, da se začno razgovori med tako zvanimi devetimi velesilami, ki so se v znanem paktu obvezale, da bodo gde kitajske politike zasledovale skupno linijo. Predvsem prihajajo tukaj v poštev Zedinjene države Severne Amerike, Rusija, Francija in Italija, ki so vse, posebno v sedanjem interesirane na tem, da brzdajo japonski

imperializem v Aziji. To je za evropske velesile in za Ameriko tem bolj potrebno, ker bi vsaka zamuda le še bolj okrepila ne samo Japonsko, ampak tudi Kitaj in je znano, da tudi Cankajsek ni prevelik prijatelj bele rase in izjemnega privilegirane položaja velesil na Kitajskem.

Pogodba s Kitajem je golova

Senghaj, 1. marca. TG. Potrjuje se, da sta Kitaj in Japonska v resnici sklenila dogovor o političnem zblizanju in gospodarski pomoči. Kitajska bo ustavila protijaponsko propagando. Japonska pa pošlje v Nanking svoje gospodarske in vojaške svetovalece. Zato bo pa Japonska dovolila kitajski vladi posojilo, da premaga gospodarsko krizo. Japonski vojaški svetovaleci bodo nadomestili nemške in bodo prevzeli instrukcije treh kitajskih divizij, nakar bo sledila reforma vse kitajske armade. Pogodba se bo ratificirala po preteku šestih, kvečjemu devetih mesecev. Japonska vlada sicer taji, da bi bila odposlala svojega odposlanca tudi v Kanton tamošnjim kantonski vladi, toda temu demantiju ne verjamejo. Kitajska in japonska vlada postopata z največjo tajnostjo, da se ne bi razburile velesile in pa, da kitajske javnosti, ki je sporazumu z Japonsko sovraven, toda zanesljive informacije pravijo, da bo Cankajsek pogodbo z Japonsko sigurno podpisal.

Stanje čl. narodne banke

Praga, 1. marca. AA. ČTK poroča: Češko-slovaška narodna banka je imela večeraj svoje letno zborovanje v navzočnosti finančnega ministra Trapla in guvernerja Engliša. Guverner je prečital poročilo, ki naglašja optimizem v zvezi s stanjem preteklega leta, ki se je v vseh bančnih poslih poboljšalo, prav tako pa tudi o narodnem gospodarstvu, ker je devalvacija dala novo podlago in spravila v ravnotežje kupno moč češke krone in državi in v inozem-

stvu. Poročilo pravi dalje, da zahteva nadaljevanje boja proti nezaposlenosti posebne ukrepe, zlasti investicije v velikem načrtu za javna dela in znižanje obrestne mere. Banka mora podpirati izvoz z neposrednimi krediti izvoznikom in znižati obrestno mero na posojila, kadar bodo to razmere dopuščale. Dobiček češko-slovaške narodne banke za leto 1934 je znašal 35 milijonov kron, dividenda na posameznem delniku pa 210 kron ali 6.22%.

Iz notranje politike

Smola JNS na Raheku

V nedeljo je bivša JNS za okraj Logatec sklicala na Raheku volivni sestanek, ki ga je vodil g. Stanko Lenarčič, trgovec z Blok. Posvetovanja se je udeležilo kakih 60 do 70 ljudi. Na shodu ni prišlo do nikakega zaključka, pač pa je na njem nastalo hudo prepiranje. Oglasi so se govorniki, ki so ostro kritizirali delo JNS v zadnjih letih. Med drugimi so govorili Rudolf Ivan, župan na Blokah, nadalje Tone Meden, župan iz Orgunji, ki je predlagal, naj bi ponudili dr. Marušiču, ministru za socialno politiko, kandidaturu v tem okraju. O predlogu samem niso glasovali, pač pa je prevladalo mnenje, naj bo kandidat iz tega okraja. Prerekanju je napravil konec notar iz Logatca z značilnim zaključkom. Dejal je, da se je sestanek izprevergel v pravo »judovsko šolo«. Jasno je, da se tu bije boj samo za poslanski stolček, ne pa za splošne koristi logaškega okraja, tako je dejal. Zaradi tega je predlagal, naj se sestanek zaključi, »ker je škoda za vsako nadaljnjo besedo...«

Ljotičeva fronta razbita

»Vreme« poroča, da je »Jugoslovanska akcija« na Sušaku na volivnem sestanku soglasno sklenila, da bo podprla listo g. Jevtiča, ker je proti postavljanju lastne kandidatne liste. Okrajni kandidat za Sušak bo Milan Banić, publicist. Predsedniku vlade so s sestanka poslali vdanostno brzojavko. Kot kandidati na Sušaku se nadalje omenjajo prof. Kazimir Vidak in dr. Viktor Ružič. Za Kastav se imenuje načelnik Sirola, za Crikvenico lekarnar Polić in dr. Puntarič, za Novi inž. Kabalić in g. Kuntarič, za Senj načelnik Rivoški in prof. Josip Balen, za Krk dr. Ivan Marija Cok. — V zvezi s tem poročilom »Vreme« je treba omeniti, da se je tudi mariborska »Borba«, glasilo »Jugoslovanske akcije«, zavzela za Jevtičevu listo in pozvala svoje somišelnike, naj glasujejo za dr. Marušiča. Kakor znano, tvori »Jugoslovanska akcija« del »Jugoslovanskega ljudskega gibanja. Zbor«, ki ga vodi g. Ljotič. Še preden je vlada izdala svoj volivni proglas, je Ljotič

Rintelen obtožen veleizdaje

Dunaj, 1. marca. b. Jutri ob 9 dopoldne se prične pred tukajšnjim vojnim sodiščem glavna razprava proti vseučiliškemu profesorju in bivšemu avstrijskemu poslaniku v Rimu dr. Antonu Rintelenu zaradi zločina veleizdaje. Razprava bo trajala do 7. marca in bo zaslišanih vsega 20 prič.

Ublažitev uvoznih določb

Rim, 1. marca. b. Finančni minister je poslal nova navodila vsem carinarciem, po katerih se omejitve uvoza ublažijo z onimi državami, s katerimi ima Italija sklenjene klirinske pogodbe. To so Nemčija, Bolgarija, Jugoslavija, Romunija, Turčija, Madjarska, Avstrija in Urugvaj.

Predavanje g. Čurčina

Ljubljana, 1. marca. V Ljubljanskem klubu je nočjo predaval g. Djoka Čurčin, generalni tajnik Centrale industrijskih korporacij v Belgradu, o Zvezi narodov in o delu vseh njenih ustanov. Kot izvedenec pri Mednarodnem uradu dela podna temeljito notranjo organizacijo Zveze in tudi razne zakulisne vplive na njeno poslovanje. Predavatelj je z gladko besedo, zabeljeno z duhovitimi dovtipi, očrtal namen Zveze, same in njen današnji položaj v zvezi z političnim in gospodarsko-socialnim stanjem na svetu. Zveza narodov je rešila mnogo zapletenih sporov političnega in gospodarskega značaja ter marsikdaj preprečila krvavo obračunavanje med posameznimi državami. Za kulisman prevladuje v Zenevi vpliv Anglije in Francije, angleških in francoskih diplomatov in uradnikov. Velika Britanija in Francija sta obe zainteresirani na tem, da se ohrani v Evropi mir in prav radi tega nemo podpirata Zvezo narodov, ustanovo, ki ji je glavni namen ohraniti mir. Naravno, da je spričo naraščanja šovinističnega nacionalizma in bojnega duha njen položaj težak. Kakor bi bilo kuharju težko skuhati jed, ki bi v Zenevi prijala predstavnikom najrazličnejših narodov z najrazličnejšimi okusi, tako je Zvezi narodov v danem vprašanju težko najti rešitev, ki bi zadovoljila vse članice. Duhovitega predavatelja so poslušali nagradili z navdušenim poslušanjem.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 1. marca. Iz IX. kola je bila končana tudi partija Lisicin—Rjumin. Rjumin je igral zelo riskantno in izgubil pešca, kar je Lisicin izkoristil in zmagal. Prekinjeni sta torej samo partiji dr. Lasker in Capablanca in Alatorcev—Stahlberg, v zadnji ima Alatorcev kmata več in izgleda na zmago.

V današnjem XI. kolu je zmagal Botvink v partiji z Rogozinom. Rjumin je premagal Pirea, Stahlberg Goglidzeja in Flohr Rabinoviča. Lisicin je remiziral z Alatorcevim in Bogatirčuk z Menčikovo. Menčikova je torej danes dosegla svoj prvi uspeh na tem turnirju. Remis je končala tudi partija Lillenthal—Spielmann. Ostale partije so bile prekinjene.

Iz deseteke kola so bile končane še naslednje partije: Goglidze je premagal Alatorceva in Romanovski Kahna. Partija Capablanca—Bogatirčuk je končala remis.

Stanje po XI. kolu: Botvink 9 (1), Flohr 8 in pol, Löwenfisch 6 in pol (2), Capablanca in dr. Lasker 6 (2), Spielmann 6 itd.

Jutri igrajo v XII. kolu sledeči pari: Romanovski—Bogatirčuk, Löwenfisch—dr. Lasker, Rjumin—Kan, Botvink—Pire, Alatorcev—Rogozin, Goglidze—Lisicin, Menčikova—Čehover, Capablanca—Lillenthal, Spielmann—Flohr, Stahlberg—Rabinovič

Nesreče

Pariz, 1. marca. AA. Iz Saint-Jeana poročajo, da je bil na vrhu Thurra snežni metež zasul 8 vojakov-smučarjev. Na pomoč jim je odšla druga vojaška četa, posrečilo se ji je pa rešiti samo tri tovarise. Tedaj je pa prišel nov plaz in zasul dva izmed rešencev, tako da je po dosedanjih vesteh našlo smrt sedem vojakov.

London, 1. marca. AA. Iz Honolulu poročajo, da je tamkaj divjal strašen vihar z nevihto. Nastale so hude poplave. Šest ljudi je utonilo, usoda šestih drugih pa še ni znana. Stvarna škoda je zelo velika. Čete patrulirajo po ulicah, da preprečijo plenitev in ropanje.

Gdansk, 1. marca. AA. Zaradi hudih naličev zadnjih dni je Visla močno narasla. Ponekod je preplavila nasipe. Reka je zdaj 2.20 m nad normalo. Promet na njenem ustju je ustavljen.

Union čokolada Union kakao Union bonboni

Vprašanje slovenskih šolskih knjig

»Glasnik proforskega društva« prinaša v svoji februarški številki na prvi strani znani razpis min. prosvete o novih učbenikih, in sicer brez komentarja. Tako je torej nam profesorjem omogočeno, da mirno doma študiramo natečaj ter se lahko pripravljamo nanj. Ko ga premišljuje, mi je na prvi pogled jasno, da — kar se tiče jugoslovanske književnosti — nihče slovenskih šolnikov ne bo mogel konkurirati. Mislimo namreč še zmeraj, da naj tudi šolske knjige pišejo strokovnjaki, ki se s to stvarjo bavijo že več let; kajti le, če predmet res dobro obvlada, ga lahko podaš tudi v taki obliki, da bo jasen tudi dijak. Ne gre, da bi naš šolnik kratko malo vzel na pr. Skrlja ali Bogdanoviča ter ga ekscerpiral, oskubil in priredil — za šole. Dotični bi namreč moral poznati srbskohrvatsko književnost do potankosti, moral bi dojeti vso vsebino del, ki jih zgodovinarji samo registrirajo, če hoče odgovorno vršiti svoj posel. Zato smo lahko prepričani, da bodo te šolske knjige, ki naj zajamejo vso jugoslovansko književnost pod enotnim vidikom, pisali srbskohrvatski profesorji. Ker bodo pa te knjige — bodisi v izvirniku ali prevodu — po vseh šolah v kraljevini enake —, se bo po naših šolah slovenska književnost morala poučevati v tem obsegu in v tisti luči, v katero jo bo postavil omenjeni pisatelj.

Zanimalo me je, kako izgleda sedaj s slovensko književnostjo po srbskohrvatskih učbenikih, ki so pisani čisto po vidikih, ki jih zahteva ta razpis, in so bili odobreni v času, ko naše čitanke niso dobile odobrenja. Vzel sem v roke »Istorijo jugoslovanske književnosti« Djordja Andjeljica iz l. 1933 in jo pregledal od te strani. Poglejmo staro književnost. Kot govorijo postavljajo pisatelji, da se »v slovenskih krajih Ciril-Metodijevi teksti bili takoj prevedeni na narodni jezik in pisani v latinico, toda njihova sled se je izgubila zelo hitro.« Iz tega sklepa, da je bila »v jugoslovanskih krajih ena književnost in skupnem staroslovenskem jeziku vse od početka X. do konca XI. veka.« Med nje šteje tudi brižinske spomenike, ker so prepisi obrazcev, ki so jih napisali učenci Metodijevi, »zato se smatrajo za najstarejše jugoslovanske (?) spomenike.« S tem je postavljen temelj za tako enotno gledanje vse jugoslovanske književnosti. Poleg tega imenuje Andjeljič »štiri rokopise« in — s slovensko starejšo književnostjo smo pri koncu. Na 54 straneh odpade nanjo 54 vrstic, to je — ena stran in pol! Samo toliko, da se postavi teza, ki ni potrjena, ampak umetno narejena. O socioloških razmerah, pomenu in vsebini spomenikov, razbor drugih ostankov, vprašanje sporadičnosti ali kontinuitete slovenskih tekstov, narodna pesem — vse to je slo molče mimo nas.

Se zanimivije je s srednje književnostjo. Trubarju in slovenskemu protestantizmu je posvečenih — 29 vrstic, iz katerih dobi vsak kar najmanj jasno podobo tega zanimivega pokreta pri nas. Mika me, da bi navedel dotični del v celoti: »Pokret je pustil vidne sledove v naši književnosti. Duša mu je bil Primož Trubar. Rodil se je v kmetijski obrtniški družini, končal bogoslovne nauke in postal katoliški duhovnik. Kot pristaš verske reformacije je bil prisiljen, da zapusti Slovenijo. Šel je na Nemško, kjer je preživel večino svojega življenja in razvil književno delovanje. Prevel je Novi zakon na slovenski jezik in napisal več kratkih spisov obrednega značaja v duhu nove vere. Imel je veliko število do. brih in navdušenih pristašev, ki so izpopolnili in razvili njegovo zamisel. Drugi so preveli na slovensko Stari zakon in napisali slovnico slovenskega jezika.« To je vse o slovenskem protestantizmu in obenem tudi že — o protireformaciji, ki jo vso kratkoma o izpušti. Samo še 27 vrstic posveti prosvetljeni dobi, in to nekaj Pohlinu, »v katerem so zastopane vse slabosti katoliške reakcije«, Zoisu dve vrstici in Linhartu epiteton »prvi prevajavec iger na slovensko«. Pač pa ima Vodnik — 42 vrstic. Tako je na vso starejšo in srednjo književnost od začetkov do vključno Vodnika odpadlo od 149 strani približno 5 strani. Tu je snov, ki je predpisana za VI. razred gimnazije (Vodnik pride šele v VII. razredu). V V. razredu književna zgodovina sploh ni predpisana kot sistem, ampak samo mimogrede ob čitavi, zato si lahko mislimo, koliko pride v teh dveh razredih slovenske kulturne zgodovine! — Tako je zdaj stanje v najnovejšem učbeniku jugoslovanske književnosti v srbskohrvatskih gimnazijah.

jah: samo par točk, ogradija nikjer, brez našega klisicizma, baroka, jezuitskih iger in pasijonskih, pridigarjev in slovnikov, Valvazorja in Japlja, da, celo — brez Pisanic, najstarejšega jugoslovanskega almanaha! Ali naj bomo potemtakem za bodočnost optimisti? In prepričani bodimo, da se na stvari veliko ne bo spremenilo, če ne bodo učbenikov sestavljali naši strokovnjaki.

Da kratko pregledamo še novejšo književnost. Za XIX. vek omenja Andjeljič zelo kratko jugoslovanski pokret, ki ga meša z narodno prebujenostjo in Bleiweisom. Pri Kopitarju omenja le njegov vpliv na Vuka, ne pa njegove slovnice ali vpliva na Prešerna, niti abecednega boja. Prešerna podaja zelo megljeno. Govori mimogrede o prijatelstvu s Copom, s katerim sta — po njem — ustanovila Čbelico (?). V čem pa je to prijateljstvo, ne vemo. Ne pozna Prešernove tragike. Zvemo sicer o imenu Julije in o tehnični sonetnega venca, nič pa o globlini Prešernove erotike, ki mu je »fina melanholijska«, čeprav je preveden v celoti na srbsko (T. Djukič). Ne omenja gazel, ne balad, ne sonetov nesreče. Avtor tudi nič ne ve ali noče vedeti o borbi Prešerna z Vrazom. Pri Levstiku poudarja, kako je bil znan z Vukom, se naslanja na narodno pesem srbsko in širil jezikovne ideje Vukove. Podčrta njegov literarni pomen, še od daleč pa si iz te karakteristike ne moremo predstavljati, da je bil Levstik naše srce in osrednja slovenska osebnost druge polovice XIX. stol. Pač pa ta epiteton pripisuje Stritarju, ki mu pravi, da je bil duhovni voditelj naroda. Med deli njegovimi pa dosledno navaja dve vrsti sonetov: Becke sonete in še Danajske sonete (?). Pri Jenku smatra Obrazce za — balade (!!) Jurčiča oriše kot predhodnika realistične novele. Kersnika pa kot »tvorca klasičnega slovenskega romana« (z romanom (?) Očetov greh). »Slovinci po mnenju sodobne kritike niso imeli niti prej niti pozneje boljšega romanopisca.« Andjeljič prikaže še Gregorčiča, ki je »dvakrat poskušal, da se reši duhovniškega poklica in študira klasične jezike, pa se mu ni posrečilo.« Aškerca opisuje kot epika ter mu da precej dobro oznako. Od modernih omenja samo še Cankarja (brez Podob iz sanj) in Zupančiča, kjer se ne ozira ne na Jerala, ne na Veroniko Deseniško, ne na prevode, samo na zbirke, med katerimi Mlada pota prestavi z »Mladi vesnici«, »Pisanice« pa s »Pisanije« ter citira kot zgled, da Zupančič zna biti pristen: »Po mizi sta plesala... polko francise...« Niso mu zbirke jasno pred očmi in jih meša vidno med seboj. Po njem je Zupančič velik socialni pesnik, »njega boljšo moderno suženjstvo milijonov delavcev, ki jih žro mašine, glad, bolezn in neznanje. Spoznava, da napredek osvobaja človeka od težkega dela ali istočasno tudi, da je napredek tehnični vir nesreče in bo to ostal, dokler bo služil kapitalu. V teh pesmih je vrhunec njegovega, proklete realnega gledanja na svet!...«

Tako je prikazana vsa slovenska književnost v srbskohrvatskem učbeniku: od 404 strani odpade nanjo ca. 25 strani ali ena šestina! V njej nismo zvedeli ničesar o protireformaciji, o janzenistih, o borbi za naše časopise, o Čbelici, o abecednem boju, o Janežiču in Glasniku, o Vajevcih, o Tavčarju, Trdini, Eriavcu, Deteli, Mencingerju, o Valjavcu itd. itd. Kaj šele o pokreth, ki so tako važni za ves slovenski narodni razvoj, na primer o borbi Staroslovencev z Mladoslavenci, o ilirizmu in njemu nasprotni slovenski struji, o l. 1808 in 1897! Ne mečemo te krivde na Andjeljiča, ki se je držal predpisane šolskega programa, krivi so tisti, ki gledajo na književno zgodovino kot na album poljudnih umetnikov, ki se lahko prevzamejo od vsepovednosti in pomešajo po mili volji Zgodovina književnosti, vsaj slovenske, pa je zvezana tesno z vso slovensko narodno zgodovino, je bolj kulturna kot estetska in ne moremo si je misliti odrezane od vsega našega narodnega dogajanja. Saj je stal pri nas vsak pisatelj sredi kulturne borbe in je s svojo osebnostjo vplival na najrazličnejših poljih. Slovenska literarna zgodovina podajaj zvezano zgodovino slovenske rasti v to, kar imamo zdaj. Le to je njen pravi namen! In to od vseh početkov pa na pravih temeljih, ki ne bodo od hoc skonstruirani, kot smo ugotovili za temelj teh pod enotnim vidikom sestavljenih učbenikov. Mi moramo v naših knjigah videti rast naše psihe, ki je drugačna po nujnosti prirode kot kakšna druga. Zahtevati moramo, da bodo že radi točnosti

Autocesta Ljubljana-Sušak

Zborovanje notranjskih županov in občinskih odbornikov
Prednosti notranjske trase - Sprejem pri g. banu

Ljubljana, 1. marca.

Danes dopoldne od 8 do 11 so v hotelu Miklič zborovali župani in občinski odborniki Notranjske. Tudi trije odlični zastopniki čabarskega okraja so se udeležili zborovanja. Župnik g. Jernej Hafner iz Starega trga je izbrpno poročal o cestni zvezi Ljubljana-Sušak in posebno poudarjal prednosti notranjske trase in predpogoje organizirane akcije za ustvaritev te trase. Poročilu g. župnika Hafnerja je sledila debata, v kateri sta zlasti gg. župan dr. Koritnik in inž. Turk iz Čabra navajala tehtne dokaze za prednost te trase in poudarila solidarnost gorskega kotarja z Notranjci.

Ob pol dvanajstih je celo zastopstvo sprejel ban g. dr. Puc in vse prijetno iznenadil s svojo poučenostjo o zadevi in z izjavo, da je sam že davno istega mnenja in istih želja kakor Notranjci glede ceste Ljubljana-Sušak. G. ban je dalje izjavil, da bo rad to

akeijo podpiral in da želi, naj se notranjsko ljudstvo ter vse časopisje za to zadevo kot življenjski interes Notranjske in gorskega kotarja zanima in jo podpre.

Pri popoldanskem nadaljevanju zborovanja je bil izvoljen izvršilni odbor, v katerem so gg.: K. Kovač, župnik Hafner (Stari trg), banovinski svetnik Remžgar (Zerovnica), dr. Pušenjak (Cerklona), dr. Koritnik, inž. Turk (Čabra), župan Križ F. (Prezid) in en zastopnik občine Gerovo. Primerno vlogo je deputacija izročila tudi ravnatelju ljubljanskega ravnateljskega državnih železnice g. Čugmusu.

Zeleti je, da se o notranjski trasi avtomobilske ceste Ljubljana-Sušak oglašajo s svojega stališča tudi gg. strokovnjaki za tujski promet, sport, turizmo, avtomobilizem, narodno gospodarstvo itd. Za vsa ta področja bi pomenila ta cesta veliko obogatitev in napredek.

Strašna nesreča na postaji v Ptuj

Ptuj, 1. marca.

Danes popoldne se je ob pol 5 pripetila na kolodvoru v Ptuj strahovita nesreča, ki je razburila vse mesto. Točno ob pol 5, ko je privozi tovorni vlak iz Čakovca na ptujsko postajo, je kot običajno skočil Avgust Zore z vagona. Še predno se je vlak popolnoma ustavil. Pri skoku pa se mu je zapletla sukoja za kljuko na vratih ter je obvisel v zraku. Nekaj trenutkov se je obupno trudil, da bi se opustil, pri tem pa je padel med vagona na tračnice ter

prišel pod kolesje. Strojevodja je sicer vlak ustavil že po nekaj metrih, toda medtem se je že zgodila strašna nesreča. Zoreu so kolesa vlačila odrezala in zdrobila glavo, odrezala roke in razpolovila ostalo telo. Izpod vagona so potem pobrali razkomadane kose njegovega trupla ter položili v krsto. Na kraj nesreče je prišla komisija, ki je ugotovila, da je nesrečo povzročil zgolj slučaj. Zavirajo običajno skacejo z vagona, se preden se vlak popolnoma ustavi. Avgust Zore, ki je doma s Pragerskega, zapušča ženo in dva mala otroke.

Blagoslov društvenega doma v St. Jurju ob Taboru

V Sentjurju ob Taboru v Savinjski dolini so imeli lepo slovesnost posvetitve društvenega doma in odra. Vršila se je slovesnost dopoldne in popoldne. Dopoldne je bila v cerkvi slovesna služba božja. Govornik iz Maribora dr. Jeraj je pridigal o apostolatu kot, prosvete, ki temelji na veličastnih, stoletnih izročilih Cirilovih, Metodovih in Slomškovi. Po službi božji je ob asistenci doma-

Ena največjih tovarn motociklov, motornih biciklov in biciklov — iče

agilnega zastopnika

za del Dravske banovine s sedežem v Ljubljani. Zastopnik mora razpolagati s primerno garancijo, odnosno kapitalom. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 2168.

in znanstvene vrednosti učbenikov, za naše razmere pisali knjige ljudje slovenskega jezika in kulturnega kroga in da se da slovenski nacionalni vedi tista možnost razvoja kot katerikoli drugi. Naj se ohrani v dravski banovini našim razmeram ustreza-joči učbeniki že iz pedagoških ozirov: dijak najprej pozna dobro svoje domovnanstvo, kamor spada tudi kulturno poznanje svojega najposrednejšega krvnega rodu, šele potem naj gre v širskost. Enotni učbeniki, pisani o naših zadevah diletski in okrnjeno, izruvano iz naše zemlje, bodo ustvarjali brezdomce in vetrenjake, ki ne bodo poznali niti svojega niti sosednjega slova. To nevarnost vidimo, in da je opravičena, to sem dokazal iz ene take knjige. Drugič se morda ozremo na kako drugo. Naj se rodi spoznanje: slovenske narodne vede naj se uče po Sloveniji! Profesor.

Prof. Silvo Breskvar:

Letni časi

Čenjenega bralca ne nameravamo utrujati s opisovanjem letnih časov, saj jih vsak dobro pozna in menda ga ni med nami, ki bi jih ne opisal z lastnim ali izposojenim peresom ob priliki — šolskih nalog. Tu nas zanima astronom-ska plat njihove redne menjave.

Letnim časom pri nas daje poudarek sila življenjskega udejstvovanja rastlin in živali. Pozimi je na najnižji stopnji, spomladi se prebujajo, poleti doseže svoj višek, jeseni pa zmirajo. To utrujanje narave v njenem najbolj skrivnostnem delovanju zavisi od množice toplot in svetlobe, ki ju dobiva iz neizčrpne vira obeh dobrot — močnega Sonca. Mera prejetih toplot in svetlobe se ravna zopet po višini te zvezde nad obzorjem in po dolžini časa, ki ga prebije nad njim. Čim višje stoji Sonce opoldne, tem daljšo pot napravi na nebu, tem delj ogreva in obseva pokrajino pod seboj. Ker pa se povzpne ob raznih dobah različno visoko, se mora med letom spremeniti obraz narave.

Astronomsko delimo letne čase — ne glede na način, kako se udejavljajo — in tam na Zemlji — po legi Sonca napram nebesnemu ravniku ali ekvatorju. 21. marca prekršči Sonce ravnika. V tem trenutku se pričinja pomlad ter traja do kresa (22. junija), ko doseže Sonce največjo severno razdaljo od ravnika. Od tega dne pa do zopetnega prekrščenja ravnika (23. septembra) vlada poletje. Od 23. septembra do 22. decembra, ko Sonce dospe v najjužnejšo točko od ravnika, je jesen, ostali čas pa napolnjuje zima.

Vzrok spreminjanju sončne višine nad obzorjem — in s tem tudi letnim časom — tiči v nagujenosti zemeljske osi napram ravnini gibanja okoli Sonca. Naklonski kot meri dobrih 66° ter se prav neznatno spreminja. Z drugimi besedami, vrtilna os Zemlje ima vedno isto smer v prostoru.

Zadeva nam postane jasnejša, če v mislih spreminjamo lego zemeljske osi ter si ogledamo posledice, ki izvirajo za naše kraje iz no-

ve lege. Postavimo os pravokotno na zemeljski tir! Vsi kraji na Zemlji od severnega do južnega tečaja, tedaj tudi naši, imajo skozi vse leto enako dolgo dan. Njegova stalna dolžina meri 12 ur, enako tudi noč. Za isti kraj vzhaja Sonce vedno ob 6 jutraj, pa tudi zahaja vedno v isti smeri točno ob 18. uri. Njegova opoldnenska višina se nikoli ne spremeni. S trdnjo enoličnostjo si sledijo dnevi iz večnosti v večnost. Za vse kraje se giblje Sonce v nebesnem ravniku, ki je povsod — brez ozira na nagujenost zemeljske osi — za polovico nad obzorjem, druga polovica pa pod njim. Le na tečajih se križe z obzorjem. Jasno je, da nikjer na Zemlji ni sprememb letnih časov, ker vlada vedno in povsod samo eden.

Če os nekoliko nagujemo, se Sonce ne giblje več v ravniku, temveč v drugem nebesnem krogu, ki seka ravnika v dveh točkah. Čim bolj nagibamo os, tem bolj postajajo prilike na Zemlji podobne sedanjim. Ko prekršči mero resničnega naklona, se poveča razlika med največjo in najmanjšo višino Sonca nad obzorjem. Poleti doseže Sonce vedno večjo višino. Dnevi so zelo dolgi in vročina je neznosna, saj se zemlja radi kratkih noči ne more ohladiti. Obratno je pozimi. Sonce se komaj pokaže iz nad obzorja. Neizprosno mraz vlada tedaj pri nas, kajti kratkemu dnevu sledi čez mero dolga noč. Če os še bolj nagujemo, se Sonce sploh ne pokaže. Tedaj imamo nekako stečajno noč, ki traja večje ali manjše število dni, kakršna je pač nagujenost osi. Poleti nas pa Sonce pokaže s tem, da enako dolgo dobo ne zaide. Takrat imamo »stečajni dan«. Letni časi — posebno zima in poletje — so do skrajnosti poudarjeni. Največje razlike so pač takrat, ko leži os v ravnini tira. V tem primeru stoji Sonce za vsak kraj na Zemlji dvakrat v nadglavišču.

Pri veliki nagujenosti zemeljske osi (pod 45°, kajti čim večja je nagujenost, tem manjši je kot) bi bila razlika med poletjem in zimo, kakor smo videli, silno velika. Poleti bi vladala soparna tropska vročina, pozimi pa tečajni mraz. Vse etoječe in tekoče vode bi zmrznilo. Zemljo bi obdajal leden oklep, preko katerega bi divjali strašni sneženi viharji. Nobene

dvoma ni, da bi življenje pod takimi pogoji težko vzdržalo v boju za obstanek.

Iz vsega tega posnamemo, da za obstoj življenja na kaki premičnici ne zadostuje samo prisotnost pravega ozračja, tekoča voda, primerna oddaljenost premičnice od Sonca in podobno, temveč tudi menjava letnih časov brez prevelikih razlik.

Oglejmo si, kakšne so v tem oziroma razmere na drugih premičnicah našega osončja!

Merkur obrača Soncu vedno isto lice. Velik del njegovega površja ima vedno dan oz. noč. Le opek pas na ločnici svetlobe in teme je de-ležen spremembe dneva in noči, ki pa je za naše pojme prepočasna. Kajti dan traja 44 naših dni, enako tudi noč. O letnih časih v navadnem pomenu besede ni sledi. Za našo najbližjo sosedu v vesolstvu, Venero, niti ne vemo, kako se vrtil, zato nam je tudi lega njene osi neznan. Drugače je z Martom. Naklonski kot njegove osi napram ravnini gibanja okoli Sonca meri 65°, za malenkost manj kakor pri Zemlji. Letni časi se menjajo na njem podobno kakor pri nas. Le radi daljše obhodne dobe premičnice trajajo delj časa. Jupitrova os stoji pravokotno na ravnini tira, zato nima letnih časov. S Saturninom je zopet tako kakor z Zemljo. Njegova os je nagnjena za 65°. Uranova os leži skoraj v ravnini tira. Razmere na njem so tedaj take, kot smo jih prej popisali: pa veliko resnejše, saj traja leto na Uranu kar 85 zemeljskih let! Na njegovih tečajih traja noč 42 let in enako dolgo tudi dan. Prilike na Neptunu so najbrže podobne zemeljskim; njegovo »leto« pa meri 165 let!

Nebo v marcu. Zimska ozvezdja prehajajo na večerno stran. Nad zahodom so Gostosevci, njim sledi rdeči Aldebaran v Biku. Levo od njega se razprostira Orion, najlepše in najznačilnejše ozvezdje zimskega neba. Nekoliko niže stoji Sirij, prva med stalnicami. Nad njim sveti Prokion v Malem psu. Visoko gori pa zarita nebeska dvojčka Kastor in Poluks. Vzhodna plat južnega neba ne premore take pestrosti in tako sijajnih zvezd kakor zahodna. Zato pa v znanstvenem oziru ni manj važna. Saj vse-

buje velikansko število golemu očesu nevidnih meglavic, ki prav sedaj v največji meri zanimajo zvezdoslovce. Od večjih ozvezdij na tem delu neba omenimo Velikega Leva s Kraljičem, Devico in Vodno kačo. Glavna zvezda v Devici je Klas. Blizu nje stoji v tem času rdeči Mars. Med Levom in Devico na eni ter Rimsko cesto na drugi strani, se vleče dolgo, večinoma z neznatnimi zvezdami posuto ozvezdje Vodne kače.

Na vzhodnem delu severnega neba je zavzel Veliki voz že precej visoko lego. Z ojesi kaže proti vzhodu, kjer zagledamo Arkturja, glavno zvezdo v Volarju. Nasproti Velikemu vozu se koplje Kasiopeja v srebrnem sijaju Rimske ceste. Kjer slednja izginja pod obzorje, zapazi oko pri čistem ozračju belega Deneba, najsvetlejšo zvezdo v Labodu. Nad Kasiopejo plava Perzej, ki vsebuje znamenitega Algola ki v rednih presledkih spreminja svoj sijaj. Visoko nad glavno kraljino še vedno Vizojik v belo Kozo.

Dne 21. t. m. prestopi Sonce kmalu po pol-dnevni nebesni polutini. Tedaj je pomladansko enakonočje ali ekvinočij in začetek astronom-ske pomladi.

Sredi meseca doseže Merkur največji navidezni jutranji razstoj od Sonca. Radi nizke lege na obzorju ga pri nas ne vidimo, čeprav vzhaja skoraj celo uro pred Soncem.

Venera nam sveti kot Večernica. Takoj, ko nastopi mrak, jo zapazimo v zarji zahajajočega Sonca.

Rdeči Mars v Devici se z nočjo pokaže iznad obzorja. — Jupiter vzhaja po polnoči v ozvezdju Tehtnice. — Saturna presije sijaj zore, zato ga ne vidimo. — Luna se sestane 7. t. m. z Večernico, 22. z Martom in 24. z Jupitrom.

V tem mesecu imamo najlepšo priliko opazovati megljen sij na zahodu, kmalu po zatonu Sonca. Ta sij je zodiakalna svetloba; zapazimo jo le tedaj, če smo proč od umetne svetlobe, popolnoma v temi. Njen izvor še ni docela pojasnjen. Najbrže je odsev sončne svetlobe na neznatnih delih snovi, ki ogrinjajo Sonce kot velikanski oblak vzdolž njegove nebesne poti.

Ljubljanske vesti:

Veličastno slovo od Frana Bonača

Ljubljana, 1. marca.

Dež je lil na gosto, kar pa ni motilo ogromne množice prebivalstva, ki se je danes ob 4 popoldne udeležila zadnjega slovesa od pokojnega kateheta in bivšega kurata Frana Bonača. Pred mrtvašnico Leonišča se je pred pogrebom zbrala množica, ki je napolnila ves širni prostor Stare poti, drugi del množice pa se je razvrstil v gost špalir ob Zaloški in Jegličevi cesti. Med moškimi so prevladovali zlasti nekdanji bojovníki, ki so prinesli s seboj okoli 30 vencev. Zastopane so bile vse ljubljanske, okoliške in tudi bolj oddaljene bojovniške skupine. Krasen bel venec je podarila osrednja uprava »Boja«, prav lep venec pa tudi bojovniška skupina v Mostah. Pred mrtvašnico je bilo namočena častna vojaška četa z vojaško godbo.

Cerkvene obrede so opravili g. stolni kanonik dr. Klinar ter bivša kurata gg. Kogelj in ravnatelj Jagodice. Združeni ljubljanski peveci, med katerimi je bilo mnogo bojovníkov, so pod vodstvom g. Zorka Prelceva zapeli žalostinko »Oj Doberdob«, najbolj priljubljeno pokojnikovo pesem, ki si jo je tudi sam želel, da mu jo zapoje nad krsto. Krsto so nato dvignili na topovsko lafeto, ki jo je vlekel 7 konj. Razvil se je veličasten sprevod, v katerem je pred krsto korakal močen častniški zbor, velika vojaška častna četa in pa vojaška godba, ki je ves čas igrala turobne žalostinke. Pred krsto so korakala tudi zastopstva številnih bojovniških skupin pod vodstvom podpredsednika »Boja« g. Staneta Vidmarja. Zelo številni bojovníki so šli v

četverostopih in v koraku. Med pogrebi je dalje omeniti poleg sorodnikov se zelo številno duhovščino, zlasti pa so se pogreba udeležili vsi v Ljubljani in tudi drugod biva-joči bivši vojaški kurati. Poleg vencev, ki so jih poklonili pokojniku bojovníki, je treba omeniti še številne druge vence, ki so jih poklonili prijatelji in spoštovali pokojnika. Pogreba se je udeležilo tudi učiteljstvo obeh meščanskih šol z vsemi učenci in učenkami. Pri viaduktu so peveci zapeli »Vigrede«.

Nad odprtim grobom je spregovoril bivši kurat, pisatelj Janez Jalen. Spominjal se je pod izklesanim »Janezom«, kolikokrat je pokojnik govoril. Spominjal se je pokojnika kot kurata, kot kateheta in vzornega vzgojitelja in kot prijatelja. »Bojovník, dobojeval si zadnji boj in odšel tja, kjer ne peha več sovraštvo milijonov in milijonov v trpljenje. Zakaj če s sam trpel, nisi tožil, če si pa videl trpeti druge, si se ves razvel. Previdnost te je postavila tja, kjer se je trpljenje zgostilo, med vojake v svetovni vojni. Kot Pavel si jim bil vse: pastir, dobrotnik, brat in mučenik. Kdo se je bolj zavzel za slepe kakor ti! Prosi Njega, naj nam dodeli, da se vrnejo k nam edinost, srečo, saj prav za prav samo tega nam manjka! Počivaj v miru!«

V imenu bojovniških skupin je nato spregovoril g. Matičič, ki je slavil pokojnika kot vrlega tovariša in bojovniškega druga ter postrvovalnega delavca.

Solze so bile v mnogih očeh, ko se je zgrnila zemlja nad pokojnim blagim Franom Bonačem. Naj mu sveti večna luč!

40urna pobožnost v stolnici

se začne jutri, 3. marca, ob 6 zjutraj. V nedeljo, ponedeljek in torek bo sv. Rešnje Telo cel dan izpostavljeno, od ponedeljka na torek tudi ponoči. Vse tri dni je skupna molitvena ura od 3—4, v ponedeljek zvečer tudi od 8—9. Dekleta imajo vse tri dni posebno molitveno uro od 1—2 popoldne. V noči od ponedeljka na torek molijo moške in mladeniči — nočni častive sv. Rešnjega Telesa. V ponedeljek in torek je ob 6 in 10 sv. maša z orgljanjem in petjem. Vse tri dni bo popoldne ob 4 pridiga, nato slovesne liturgije, v torek za sklep Zahvalna pesem. V nedeljo je pri liturgijah običajno darovanje. — Kdor v teh treh dneh enkrat prejme sv. zakramente in pred Najsvetejšim pobožno moli v papežev namen, dobi popolni odpustek. — Vsi verniki se najvredneje vabijo, da se štirideseturne pobožnosti pridno udeležujejo. Pridite, molimo evharističnega Kralja! Letos naj bo tudi ta pobožnost posvečena pripravi naših duš na evharistični kongres!

Udeležite se polnoštevno DOBRODELNE PRIREDITVE

ki bo danes ob 8 zvečer v veliki dvorani »Uniona« v korist brezposelnim

Občni zbor avtomobilistov

Ljubljana, 1. marca.

Snoči je imel v svojih prostorih v Kazini občni zbor Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana. Udeležba je bila prav lepa. Zbor je otvoril predsednik g. Avgust Praprotnik, ki je v svojem poročilu poudaril, da je odbor posvetil ves svoj trud vprašanju avtomobilizma, zlasti pa znižanju neznosnih bremen, ki ovirajo razvoj avtomobilizma in turizma. Avtomobilski klub pa je pri bivešem finančnem ministru Gjorgjeviću naletel na gluha ušesa, ker ni bil za nobeno predlagano reformo, medtem ko sta sedanji minister dr. Stojadinovič in njegov pomočnik dr. Letica dostopna za olajšave, ker sta oba člana kluba. Doseženo je bilo zasukrat le to, da se plačajo davščine samo za prvi kvartal, medtem, ko se bo po 1. aprilu vprašano na novo uredilo. Govorniki je dalje popisoval slabo stanje cest ter naglašal, da naj bi se vsa davčna bremena na avtomobile zbirala v cestni fond. Iz enomilijardnega zneska za javna dela bo v Sloveniji zgrajeno za 150 milijonov dinarjev, in sicer bodo popravljene

oziroma na novo zgrajene najbolj važne ceste, kakor Ljubljana—Kočevje—Sušak. Letos bo uporabljenih v Sloveniji 50 milijonov dinarjev.

Tajniško poročilo je podal g. Starec, ki je med drugimi navajal velik trud kluba v davčnih vprašanjih, organizacijo mednarodne alpske tekmice in pa Raily Monte Carlo. Omenil je ogromni padec uvoza avtomobilov, čemur je vzrok preobdobje lastnikov avtomobilov. L. 1931 je naša država uvozila 1000 osebnih avtomobilov, l. 1932 331 in l. 1933 komaj 52 vozil. Tajnik je nato obširno poročal o drugih avtomobilskih zadevah. Blagajniško poročilo in proračun je podal g. Govekar. Bistvena točka tega poročila je, da stanje blagajne pada, ker je manj članov in zato mora članarina ostati na isti višini. To je bilo soglasno sprejeto in enako soglasno je bil sprejet tudi proračun. O reformi taks je poročal g. Rado Hribar. Tudi njegovo poročilo je bilo soglasno sprejeto. Sledile so volitve za nekatere izpadle člane odbora. Izvoljeni so bili skoraj vsi dosedanjí odborniki, na novo pa ing. Stofla. Občni zbor je potekel v najlepšem soglasju ter ga je zaključil predsednik g. Praprotnik.

★

● Sv. maša za smučarje in turiste bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

● Jutri pa le vsi otroci v marionetno gledališče v Vzajemno zavarovalnico, kjer bo Gašperček zelo dobre volje. Bo namreč nastopil v igrici »Začaran labud«. Vstopnice v predprodaji v trafikah Uniona.

● O obrezovanju sadnega drevja priredi podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« v Ljubljani praktičen pouk na vrtu, v petek, ob 15. Udeležencem bo dana prilika, da se poučijo o tem važnem sadjarskem opravilu v toliko, da bodo samostojno znali oskrbovati svoja sadna drevesa. V slučaju slabega vremena bo ta pouk v ponedeljek, dne 4. marca ob isti uri.

● Kino Kodeljevo igra drevi premijero z Viktorjem de Kowo »Ko bi kralj bil...« in češki film »Zlata Katarina«.

● Javna dražba najdenih predmetov bo dne 7. marca t. l. ob 9 na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

● Številne artetacije. Včeraj je imela ljubljanska policija prav dober lov. Prijela je kar 27 malih tatov, vlomilcev, sleparjev in drugih takih kriminalnih tipov. Policija je artetirance zaslusila ves dan. Iz teh artetacij se policija nada na nekaterih važnih ugotovitev.

POBIRAMO PENTLE na SVILENIH NOGAVICAH!
V. LEŠJAK.
SELENBURGOVA ul. 3

Kulturniobzornik

Nekaj novih ljudskih iger

3. Jože Abram: Zlatorog.

Triglavska pravljica o Zlatorogu, ki jo je zapisal Dežman, je bila že večkrat predmet dramske pesnitve, tako v naši kot v tuji književnosti. Najbolj znana je pač Baumbachova pesnitev, ki jo je lepo poslovenil Funtek, bolj vsekakor kot Askerečeva ali Gabrijele Preissove iz l. 1912, ki je edina iz vseh teh posega globlje: Zlatorog je stražnik zaklada v slovenski duši, vila Lia ga brani pred poginotem ter sama daruje zanj. Toda lovec lvo ne konča nesrečno, kajti Preissova je prepričana, da »kogar vile ljubijo, ta mora biti srečana. Skoda, da Preissove dramatisacije, ki je mišljena kot tekst k operi, še nimamo prevedene. — Kdo je bolj opravičen, da izvirno prikaže to trentarsko pravljico kot naš Trentar — Jože Abram! Igra je »pravljica igrata, to je zmes realnih in mitičnih oseb, ljudi, vil in gozdni duhovi. Motivi se prepletajo med seboj in tvorijo zaplet drame: krčmarjeva hčerka Anica in divji lovec Špičkov Tone se ljubita, Anica pa zasleduje lastni grof. Mati da Anico grofu, pride do zarok, toda Tone upa, da bo ubil Zlatoroga in se polastil bogastva. V to misel ga zapeljuje Zeleni lovec (duh), ki ljubi vilo Zlatice in je ljubosumen na Toneta. Anica ubeži od grofa in grofov tajnik ustrelji Toneta v Triglavu, prav ko je nameril cev na Zlatoroga. — Drama je priložljiva ljudska igra, skromna, sicer, ki si ne lasti velike umetniške vrednosti; je pa zanimiva obdelava domače pravljice, s planinskim triglavskim vzdušjem in našimi ljudmi, ki nastopajo v nošah iz XVII. stoletja.

4. Vombergar: Zlato tele.

O tej najnovejši slovenski veseloigri znanega ljudskega dramatika J. Vombergarja je »Slovenec« že prinesel poročilo F. C., vendar se mi zdi, da je treba našo javnost nanjo še posebej opozoriti. Vombergar je imel svoj čas velik uspeh s svojo prvo komedijo »Vodac«, ki ga je pokazala kot dobrega dramskega kombinatorja, ki pozna oder in našega človeka. Pogrešali pa smo tedaj notranje globine in verjetnosti. »Zlato tele« pomeni vsekakor napredek od »Vodca« in je brez dvoma ena najboljših domačih veseloiger, ki jo spremljamo. Moti malo samo neskladnost družbe. Motiv — zavarovanje onemoglih — je namreč najnovejšega datuma, družba z znano trško nemčursko gospodo pa je še iz prejšnjega časa in jo moramo šeti na račun Krležine manire, ki je pa vsekakor dober komični element. Veseloigra je pisana zelo resno, niti malo diletantsko, je polnokrvna in zanimiva v dveh smereh: kot carkarjanska satira na zlati pollep v naših ljudeh, pred katerimi vse etične vrednosti odpadejo v misli na zaslužek, drugič pa kot lepa ljubezenska zgodba in zdravje zemlje, ki si sta se proti vsemu pričakovanju in hotenju porodila, da prekrižata račune. V končnem dejanju se strne ta obe zgodbi: materialistično zavarovanje propade in nova ljubezen, ki se zmagoslavno pojavi na sceni, ki je v rodu — po patosu in karikaturi — z Revizorjem. Da, Gogoljska komika je Vombergarju zgled, ki mu je vedno pred očmi ob komponiranju prizorov in likov, katero pa obda v pristno slovensko vzdušje naše pokrajine, ki je tako sočno zaživelo predvsem v »Vodglavju«. Po polju pa rdeče cveto... — Vombergarjeva komedija je vredna vse pozornosti in zasluži, da se razširi po deželi, kjer bo imela povsod popoln uspeh: to lahko pribijemo. Kot čujemo, je na repertoarju tudi v našem slovenskem narodnem gledališču, ki jo je vo-



Velike množine odpadkov
odstranjajo iz tolesa z milim in zanesljivim učinkovanjem
ARTIN-DRAŽEJE
Dr. Wandera
Dobe se v vseh lekarnah v skatlah po 12 dražej Din 8—
in v vrečah po 2 dražej Din 150.
Oglas rez, pod 8. br. 221533

Mariborske vesti:

Okolica v oblasti izkoriščevalcev

Maribor, 1. marca.

V našem uredništvu se je zgledal danes kmet iz mariborske okolice ter ves obupan pripovedoval, da mu je izvalil premeten neznanec hranilno knjižico trdnega mariborskega zavoda, za katero mu je plačal komaj nekaj procentov prave vrednosti. V Mariboru pa so mu povedali, da bi bil dobil za knjižico dvakrat toliko, najbolje pa bi bilo, če bi jo hranil, ker bi morda v kratkem dobil itak ves denar iz hranilnice. Takih slučajev je v mariborski okolici šimdalje več. Trgovci s hranilnimi knjižicami, agenti sumljivih pomožnih blagajn, ki ponujajo ljudem življenjska zavarovanja za vsak denar, vse to se je sedaj vrglo na okolice ter jih izkorišča po mili volji. Še do nedavnega so gospodarili v mestu, kjer so jim pa sedaj na podlagi okolišnice banske uprave o pobijanju nelegalnega izkoriščanja stopili na prste. Svoj delokrog so nato eno-

stavno prenesli v okolico, kjer jim je delo v mnogočem lažje. Kmeta, ki je v bistvu nezaupljiv, se lahko pregovori, da začne dvomiti v vrednost hranilne knjižice, na katero so mu dosedaj denarni zavodi izplačevali jedva malenkostne zneske, pa jo da za vsako ceno. Dočim se je v mestu zaupanje v denarne zavode kolikor toliko učvrstilo ter je trgovina z denarnimi knjižicami sama po sebi zastala, imajo izkoriščevalci na deželi še vedno lahko delo. Svoj izkoriščevalni posel so si naravnost organizirali ter razpolagajo z izvrstno informacijsko službo, ker so vedno točno poučeni o razmerah žrtev, ki jih vzamejo na piko. Oblasti bi morale tukaj z vsjo strogostjo nastopiti in napraviti red, kar ne bo težko, če se posveti nekoliko več pažnje kretanju raznih ljudi, o katerih bi zamogli dobiti točne informacije v Mariboru. Brezvestno spekuliranje z imetjem podeželskega prebivalstva pa mora prenehati.

ali poroka, ali odškodnina. Včeraj se je ženin udal in se je zadeva mirno poravnala pred oltarjem

● Nočno službo vršita v prihodnjem tednu od 3. do 9. marca Kůnigova lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Aleksandrovi cesti in Minarikova Mestna lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Celje

● Velika pridobitev za celjske gospodarske kroge. Na prošnjo Združenja trgovcev za mesto Celje je ministristvo financ odločilo, da se postavi za celjski okraj reklamacijski odbor v Celju. Reklamacijski odbor bo odločal o vseh pritožbah, nanašajočih se proti previsoki odmeri pridobnine. To je najvažnejša pridobitev celjskih gospodarskih krogov v zadnjem času.

● Umrljivost v mesecu februarju. Meseca februarja je umrlo v Celju 26 oseb, 20 v bolnišnici in 6 v mestu. V okoliški občini je v istem času umrlo 8 oseb.

● Tujski promet meseca februarja. Meseca februarja je obiskalo Celje 768 tujcev. Napram februarju lanskega leta je število nekoliko poskočilo (1934 je obiskalo Celje 763 tujcev), v primeri z mesecem januarjem letošnjega leta je pa število tujcev zopet padlo. V januarju je bilo vseh tujcev 865.

● Prvi v slalomu za beograjsko zimsko sportno podvezo je postal pri tekmi v Novem Sadu (Fruška gora), dne 24. februarja t. l. član zimsko-sportnega oddelka SPD v Celju gosp. H. Hilinger. Prejel je kot darilo statueto, poklonjeno od ministra za telesno vzgojo gosp. dr. Ljudevita Auerja in zlato plaketo ter obenem naslov prvaka v slalomu BZSP v letu 1934/35.

● Lastniki motornih vozil, ki so za prvo četrtletje t. l. plačali drž. in banovinsko takso in so bila njih vozila komisijsko pregledana, prejmejo reg. tablice za tekoče leto pri predstojništvu mestne policije soba 36 proti vrnitvi starih tablic. Z izdajo se bo pričelo 4. marca t. l.

● Lastniki psov v okoliški občini se opozarjajo, da dvignejo do 15. t. m. v občinski pisarni na Bregu pasje znamke.



Najboljše obrambno sredstvo proti prenosu nalezljivih obolenj ootom ustne dupline in grla so o-usne ANACOT-pastille dr. Wandera. — Dobe se v vseh lekarnah Cena male a zavitka Din 8—, velikega zavitka Din 15—.

tovo z veseljem sprejelo. Saj tako pogrešamo izvirnih predstav! In če so dajali svoj čas — in z uspehom — problematično »Vodac«, ter prikazujejo sedaj slabši Sorlijev »Divji plamen«, ne bi hoteli pogrešati tudi te dobre izvirne in iz sodobnih slovenskih razmer zrastle tradicijske slovenske ljudske igre.

5. Avgust Strindberg: Velika noč.

Ta Strindbergovo »pasijonsko igro« v treh dejanjih je prevzel C. Debevec, ki jo režira tudi v našem narodnem gledališču. Igra je pasijonska samo v tem smislu, da se človek mora ponižati, pustiti iz srca vse sovraštvo in s potrpljenjem, kot ga prikazuje Eleonora, rešiti sebe in družino. Snov igre je iz meščanskega kroga. Od velikega četrtka do Velike noči preživlja družina težke, pa tudi lepe ure ob krasnem liku živčeno bolne Eleonore. V predzadnjem dejanju — na veliki petek — vse prikažuje katastrofe: čakajo trgovca Lindkvista, ki bo zabil vse premoženje in jih postavil na ceste. V zadnjem dejanju se vse obrne na dobro. Lindkvist v končnem besednem boju govori moralno lekcijo vsaj družini ter ji — v zahvalo za malo uslugo očetovo — odpusti vse dolg. Morajo se samo ponižati, in vse je zopet prav. — Igra je polna poezije in lepote, predvsem, ker zahteva kot uvod v vsako dejanje godbo iz veličastnih cerkvenih oratorijev. To jo približa melodrami in jo dvigne iz materialnosti v veličastno praznično občutje. Moti samo končna moralistična tendenca, pa to samo estet. ko, dočim gre prav ta način podeželskim, bolj vzgojno usmerjenim odrom v račun.

Vse tri drame je izdala založba Drame v Ljubljani.

6. Jacques Benoit: Boštjan iz predmestja.

Založba Ljudskih iger prinaša v 9 zvezku dramtiziirano Herwigovo novelo, ki jo je svoj

čas v slovenskem prevodu prinesla Delavska založba. Je to neke vrste moderni misterij: v šestih slikah hoče pokazati katoliško misijonarstvo v velenestu današnjega časa. Boštjan je razumlj, da današnji čas ni čas kontemplacije, ampak akcije; zato gre iz samostana, da uveljavi Kristusov nauk sredi dnevnega življenja, v velenestnem proletarijatu, ki je najbolj potreben ljubezni. Pozna samo eno zapoved: ljubi svojega bližnjega! V tem je ves njegov socialni program. Benoit, Flamec, je novelo dramtiziiral: razvrstil je nekaj prizorov, ni pa znal najti tiste dramske napetosti, brez katere drama ni drama, pa čeprav je samo misterij. Tako je drama še vedno ostala novela. In to je vse, kar je napak pri teh slikah. Ponažorjena je velika misel, ni pa notranje dinamično strnjena, ne polnokrvno prikazana. Toda take misterije ne smemo meriti z realističnimi merili. Saj je vse simbol, propoved, ideja, ki končno dobi celo velike oblike. Ideja katoliške misijonarstva med evropskim poganstvom in karitativit med našim proletarijatom je na vsi moč sodobna in potrebna ponazoritve z dramskimi prizori. Zato bo misterij vsem katoliškim organizacijam prišel prav, zlasti še, ker doslej še nismo imeli v našem slovnstvu kaj podobnega, pisano z duhovno religioznega gledanja na socialno vprašanje. Povsod je glavna gibalna sila delavskih pokretov zavist, sovraštvo, tu pa vlada samo ljubezen, velika ljubezen, ki edina ustvarja svetnike današnjega časa. In te je nam tako treba.

★

Gledališki oder v Rokodelskem domu. Preteklo udeležbo so uprizarili na tem odru veseloigro Svojeiglavček. Režiral je igro g. F. Gajeta. Veseloigra je združena s petjem in je v kvartiteti podobna igri Pri belem konjčku. Živahno

Kdo je odnesel 35 jurjev?

Zanimiva razprava pred mariborskim okrožnim sodiščem

Maribor, 1. marca.

Pred malim senatom se je vršila danes dopoldne razprava, za katero je vladalo v Mariboru znatno zanimanje. Šlo je za pojasnitev zagotone tatvine 35.000 Din, ki so bili ukradeni 24. decembra 1934 iz omare zakoncev Stanislava in Terezije Koružnjak v Melju, osumljena pa sta bila tatvine najozja sorodnika oskodovalnih, 27 letni Ivan in 23 letna Ivanka Marija Miko, Marija je sestra Terezije Koružnjak, Ivan Miko pa je Marijin mož. Obema očita obtožnica, da sta na premeten način izvršila tatvino v času, ko sta se nahajala zakonca Koružnjak v sosednji tovarni na delu. Vlomila sta pri belem dnevu v stanovanje in ker so jima bile razmere dobro znane, sta hitro našla vse prihranke Koružnjakovih v omari med perilom. Oba pa da sta si že poprej na premeten način oskrbela alibi. Ukradenega denarja se še dose-daj ni posrečilo najti. Tako obtožnica.

Ze med čitanjem obtožnice je prišlo do razbur-ljivih prizorov, ker je obtoženi Miko neprestano upadal državnemu tožilecu v besedo, da ga je moral predsednik ostro krotiti. Po prečitani obtožnici so od-peljali osumljenca iz dvorane ter zasliševali ženo. Zasliševanje so spremljali dramatični prizori; med

silnim jokom je obtožena Marija Miko zatrjevala: »Nisem kriva, nisem kradla!« Na jok ne damo nič, tukaj je sodnija!« je končal predsednik zasliševanje, nakar se je osumljenka onesvestila ter je trajalo pre-cej časa, da si je zopet opomogla. Odpejali so jo na hodnik ter zasliševali medtem njenega moža, ki je prav gladko odgovarjal. Oba sta neprestano za-trjevala nedolžnost, obremenjujeta ju pa predvsem vstopnici za kino, s katerima sta hotela dokazati svoj alibi v času vloma, potem priče, ki so videle Ivana Miko v Melju v času, ko on trdi, da je bil v kinu.

Ob 17 je sodni zbor izrekel sodbo. Ivan Miko je bil obsojen na tri leta robije, na pet let izgube čast-nih pravic in povrnitev 35.000 Din. Marija Miko, njegova žena, pa se oprošča zaradi pomanjkanja do-kazov.

Pri razglasitvi sodbe, kateri je prisostvovala nabito polna dvorana radovednecev, je prišlo ponovno do silno dramatičnih prizorov. Ze med obrazlo-žitvijo sodbe sta oba obtožena krčevito protestirala in vpadala predsedniku v besedo. Ob zaključku pa je Marija Miko dejansko navajala na priče, da so jo z veliko težavo odstranili iz dvorane. Ivan Miko sodbe ni sprejel ter je prijavil priziv in revizijo.

Koledar

Sobota, 2. marca: Simplicij, papež; Neža (Ja-nja).

Novi grobovi

† V Trebnjem na Vinjorci na Dolenjskem je umrl, zadet od možganske kapi, v 81. letu starosti, šolski upravitelj v pokoju in posestnik gosp. Josip Topolovšek. Svečan pogreb je pokazal, kako je bil rajni splošno priljubljen pri vseh ljudeh. Naj mu sveti večna luč. Zalujočim naše iskreno sožalje.

Osebnosti

— Diplomirani so bili 26. februarja na ljub-ljanskem vseučilišču študenti študijskega fakultete: Schaup Sergej iz Maribora, Urban-ija Slavko iz Kranjske gore in Zorč Alojzij iz Zagerja. Čestitamo!

Ostale vesti

— Pogreb † gosp. Josipa Kožuha, posestnika v Kosezah, našega dolgoletnega naročnika, bo dan-es v soboto že ob pol treh, ne ob 3, kakor je bilo javljeno v večeršnji osmrtnici.

— Važno opozorilo udeležencem kongresa geometrov in geodetov in geodetske razstave v Za-grebu. Glasom dobljenega sporočila glavne uprave našega društva obveščamo vse, ki se žele udeležiti kongresa in geodetske razstave v Zagrebu, da je glavna uprava brzojavno preključila veljavnost le-gitimacij za znižano vozino, ki jih je izdala Zdru-ženje geometrov in geodetov. Odobreni popusti pa ostanejo v veljavi s tem, da vsak udeleženec kupi na obeh odhodnih postajah službeni obrazec za znižano vozino, ki velja 5 Din in sicer: državni uradniki z modro legitimacijo kupijo obrazec št. K 14 (75% popust), vsi ostali pa obrazec št. K 13 (za 50% po-pust). Zdrženje geometrov in geodetov kraljevine Jugoslavije, sekcija za dravsko banovino v Ljub-ljani.

— Ponesrečil se je in si zlomil nogo g. duhov-ni svetnik Jakob Ogrizek iz Peč. Zdravi se v Leo-nišču v sobi, katero je pred kratkim zapustil gosp. duh. svetnik Sitar iz Predvora. Družbo mu dela g. duh. svetnik Rihtarič iz Bukovčice, kateremu tu-di noga nekaj nagaja. G. Bonač je pa kar zapustil te svetnike in je šel rajši med svetnike.

— Dva ponesrečena. V Bohinjski Beli je po-pravilj 59 letni delavec Janez Marolt domačo streho in pri tem padel s strehe. Zlomil si je levo nogo. — V Britofu pri Kranju je brizgnilo apno v oko 9 letnemu posestnikovemu sinu Cirilu Zibertu.

Proti vsem vrstam bolezni

m'grenti, neuralgiji, reumi, ner-voznim in men trušnim težko-čam deluje hitro

ALGOCRATINE

Proizvajalca E. LANCOSME, PARIS.
Dobiva se v vseh lekarnah.
Cena, reg. p. št. 2574 od 11 XII. 1933

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Dvakrat da, kdor hitro da. Stroški s pri-pravnimi na Evh. kongres se množijo. Ne prihajajo pa sredstva z enako brzino in v po-trebnosti višini. Kongres pripravlja vse kato-liško ljudstvo Jugoslavije. Zato je dolžno tudi vse katoliško ljudstvo zanj po svojih najboljših močeh prispevati. Gospodarska kriza mnoge opravičuje in prav nihče ne za-meri onim, ki resnično ne morejo. Saj vemo, da ponekod ljudje niti za sol nimajo. Tem večja odgovornost pada na one, ki jih toča današnje dobe ni tako prizadela. Povdarjamo pa: glavna je ljubezen. Cigar sree je polno veselja nad praznikom, ki ga pripravljamo pres. Reš. Telesu, tega roka se bo bogato od-prla za potrebe kongresa.

Ne odlašajte z odposiljanjem prispevkov! Prosimo vse župne urade, župnijske prip. odbore, vodstva društev, kongregacij in re-dov, da vse prispevke sprotili pošiljajo Glav-nemu prip. odboru v Ljubljano. Tekoči stroški s pripravami so veliki in hudo je, ako ni sredstev pri roki. Ponovno pa opozarjamo: 1) Pošiljajte denar samo s poštnimi polo-žnicami na ček, račun 11.059 (Škofjski ordi-narijat, Evharistični kongres, Ljubljana) ali na ček, rač. št. 10.647 (Ljudska posojilnica, Ljubljana, s pripombo za Evharistični kon-gres). — 2) Označite vedno točno, za katero zbirko gre, da lahko prispevek pri objavi v časopisju pravilno označimo.

Nadalje prispevke za Evh. kongres so poslali: Mohorjani in drugi od Velike Ne-delje Din 30, župni urad Duplje Din 250, za-čarovalnica »Jugoslavija« Din 250, župnja Čatež ob Savi Din 200, Janko Grampovec, Belgrad (po upravi »Slovenec«) Din 52, žup-nija Trzinice Din 400, župnja Loški potok Din 500, družinska zbirka v Mošnjah Din 400, cerkv. zbirka v Mošnjah 150 Din. Mohorjani v Mošnjah 25, šolarji v Mošnjah 45, družin-ska zbirka iz Zabnice pri Sk. Loki Din 400,50, šolske sestre v duh. semenišču v Ljubljani

Deček je v nevarnosti za oko. Oba ponesrečena so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Dr. Jeraj: Cerkvena zgodovina. V samo-založbi pisatelja dr. Jeraja je izšla zanimiva knjiga: Cerkvena zgodovina. Pisatelj je to knjigo spisal s posebnim oziranjem na Slo-vane, posebej se na Slovence in Hrvate. Obseg knjige je 300 strani v velikem formatu. Za prve kupec-knjige (do števila 200) je cena določena pod lastno nabavno ceno Din 36 za broširan in Din 35 za vezan izvod. Prava knjigotrska cena bo znatno višja. Strokovno oceno o knjigi bomo še objavili. Knjigo razpošilja komisijeka zaloga Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

— Prosvetna društva, ki še niso uprizorila znane ljudske igre »Čarski sel«, naj pišejo po njo na naslov: Ivan Redenšek, Domžale. — Igro pri-poročamo!

— Korpulentni ljudje morejo s skrbno rabo naravne »Franz-Josef« grenčice do-seči izdatno izpraznjenje črev brez napora. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom »Franz-Josef« vode zelo za-dovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protin, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen.

Vsi govorniki

odvetniki, profesorji, učitelji duhovniki in pavel-njuno potrebujejo Mr. Bahovec

„Smreka“ bonbone

Izdelani so iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega vzdrzujejo svežost dišav, ublažujejo

kašelj in hripavost.

Nadalje desantirajo usta in grlo, preganjajo želo, razb-trijo glavo. So pa tudi prijeten pripomoček pri omejitvi prekomerne kaje. Zavitki po Din 3— in 5— v lekarnah in drogerijah.

Apoteka

Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.



— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živč-nih bolečinah v kolkih, ušesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz-Josef« voda z ve-likim pridom pri vaskdanjem izpiranju prebavnega kanala.

— Zakon o nepravdnem postopku (ne-pravdni postopnik) z uvodnim zakonom in zakonom o zaslišnih poteh je izšel kot XLII. zvezek zbirke »zakoni in uredb«, ki jo izda-ja tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani. Knji-žico, ki obsega 188 + XVI strani in stane mehko vezana Din 24.—, v platno vezana pa Din 32.—, je priredil g. R. Sterle, upokojeni kasnijski sodnik, ter ji dodal še primerjalno razpredelnico, ki navaja v primerjalni obliki paragrafe, odnosno člene prejšnjih zakonov in določila novega neprav-dnega postopnika, oz. uvodnega zakona. Ra-zen tega izpopolnjuje knjižico še stvarno kazalo, ki omogoča hitrejšo orientacijo pri tiskanju določb za posamezne primere. Knji-žico, ki se dobiva ali naroča v vseh knjigar-nah, se bodo mogli s pridom posluževati ne le pravniki, marveč tudi občinski organi, zlasti pa tudi gg. župniki, saj obravnav-a snovi, v katerih je treba podeželskemu ljud-stvu mnogokrat nuditi pomoč z nasvetom, kaj naj stori n. pr. v zapuščenih, varuštev-nih ali skrbništvenih, posvojitvenih ali po-zakonitvenih primerih, nadalje glede postop-ka za proglasitev pogrešencev za mrtve, gle-de razveljavitve izginulih listin, glede nege, ločitve dote in opreme, glede ureditve raz-merja med solastniki, razdružitve skupne imovine, ureditve, obnove ali poprave mej itd. Knjižico zaradi njene važnosti in upo-rabnosti toplo priporočamo!

— Nesreča kolesarja. V Studenticah pri Medvodah je padel s kolesa in si zlomil desno nogo 25 letni delavec Janko Funk. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico.

— Pri poapnenju arterij v možganih in sre-u dosežemo pri vsakdanji uporabi male množice »Franz-Josef« vode iztrebljenje črevesa brez budega pritiska.

ERASMUS

TOALETNA MILA IN PREPARATI

Vaše zobe Za ugodno boste obvarovali z britje uporabljajte

ERASMUS MILOM IN PASTO ERASMUS MILO ZA BRITJE

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Knjige Goriske Mohorjeve družbe za leto 1935 so sledeče: V službi trinoga, povest iz časov fran-coske revolucije spisal F. H. Achermann, poslo-venil V. B. Cena nevezani knjigi 16 Din; Sv. Vin-cencij Pavelski — apostol krščanske ljubezni, spi-sal dr. Anton Zdešar, duhovnik misijonske družbe, nevezano 18 Din; Zimske urice, povestice in drugi pomembni prispevki 10 Din. Naročajo se te knjige pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Ostalih knjig in koledarja oblasti letos niso dovolile.

Kamnik

Tujskoprometno društvo je imelo te dni svoj redni letni občni zbor, na katerem je predsednik gosp. Skalo podal pred številnimi udeleženci iz-črpnno poročilo o delovanju društva, ki je bilo zelo živahno. Založilo in izdalo je propagandne brosure o Kamniku, z reklamami in propagandnimi članki je skušalo povzdigniti zanimanje za letoviški Kamnik ne samo v naši državi, ampak tudi izven njenih mej. Avtobusni izleti, ki jih je prirejalo poleti za letoviške goste, so bili izredno dobro obiskani, saj se jih je udeležilo skupno 440 oseb. Društvo je imelo 17.611 Din dohodkov in prav toliko izdatkov. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor s predse-dnikom gosp. Skalo, kateremu je občni zbor izrekel iskreno zahvalo za njegovo 5 letno požrtvovalno delovanje.

Za dom dobite pristno primorsko črtno po 7 Din pri »Zlati kapljici« na Vrhpolju.

Dev. Marija v Polju

Priprava za evharistični kongres. Tudi pri nas delamo po navodilih Škofjskega pri-pravljalnega odbora za evharistični kongres. Darovi za kongres so po fari in med šolsko mladino zbrani. Pri shodih verskih družb se vrše priprave za kongres. Duhovni gospodje v svojih cerkvenih govorih navdušujejo za kongres. Delavstvu je na zborovanju govoril o presv. Evharistiji g. kaplan Sladič. Delav-stvo pošlje tudi 20 rediteljev. Družine molijo zvečer na podobnih natisnjenih molitvicah za vspeh kongresa in tudi drugače se veliko molijo. Jutri pa bomo imeli slavnost blagoslovitve spominskega križa na evharistični kon-gres. Zjutraj pri prvi sv. maši bo skupno sv. obhajilo mož in fantov. Popoldne ob 2 molitve pred Najsvetejšim in nato litanije presv. Sreča Jezusovega. Po litanijah pa bo na prostoru pred farno cerkvijo blagoslov spominskega križa, govor o presv. Evhari-stiji, petje in darovanje. V ponedeljek, dne 4. marca ob 8 zvečer bo skioptični predava-nje g. Vinka Zora o evharističnih kongresih.

Šmarje pri Ljubljani

V nedejo je tuk. Prosvetno društvo priredilo narodno igro »Izpod Golice«. Velika je naša dvo-rana in malokdaj polna; ob tej priliki je bila pa popoldne in zvečer nabito polna. Igrali so lepo, vsa čast pa zlasti režiserki, ki se že toliko let trudi v kat. narodno-prosvetnem smislu. V nedejo (dne 3. marca) pa se nam obeta šaloigra »Maks v škripi-čih«, katero priredi v naši dvorani Rodčji križ.

Pretekli teden je zopet nekdo predal ter vsi-ljeval, zlasti po škofjski okolici, sv. pismo, ki ni potrjeno od naše cerkvene oblasti. Uspeha seveda ni imel kljub vsej zgovornosti, zakaj pri nas ve že šolski otrok, da katolici ne smejo ne kupovati in ne brati verskih knjig, če niso odobrene od škofijskega ordinariata, in sicer z natančnim datumom in vpisno številko. V tem oziru faranom vsa čast!

Na dnevnem redu je razgovor, kakšen spo-menik naj bi se postavil v spomin v vojni padlim žrtvam. Eni so bili mnenja, naj bi se kupil nov zvon, da bi bili padli vojski deležni predvsem mo-litve, drugi so pa za ploščo. Merodajni činitelji so odločili, naj se postavi sponenik, ozir. plošča, ki naj bo vzdignana na zunanji steni kapele sv. Jožefa.

Nesreča slepega berača

Te dni se je v Budini pri Ptuju zgodila pre-tresljiva nesreča, ki bi kmalu zahtevala človeško življenje. Po glavni cesti v Budini je korakal 39-letni berač Jožef Pire, doma iz Senovega pri Raj-henburgu proti Ptuj. Ker je popolnoma slep, je bil vezan z vrvice za slepečvo roko. Za slepcem je v istem hipu privozil dvoprežni voz, last boriske graščine, in zavozil naravnost v korakajočo dvo-jico. Videč pretečo nevarnost, se je pes odtrgal in odskočil vstran ter se tako rešil, medtem ko so slepeca konji podrli na tla in je prišel pod drveči voz. Dobil je nevarne poškodbe po celotnem telesu in so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico. Zve-sta žival pa se na noben način ni hotela ločiti od svojega gospodarja. Volčjak je tekel v bolnišnico za svojim gospodarjem in se ni hotel odstraniti; zaprl so ga v klet, kjer je je tako tuil in evlil, da so ga končno morali spustiti k svojemu slepe-mu gospodarju; vlegel se je k postelji in ležal ne-premieno, dokler ga niso zopet odstranili. Zvesti spremljevalec čaka sedaj v kleti na svojega gos-podarja, dokler ta ne ozdravi, nakar bosta nadalje-vala svojo pot v negotovost.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Sobota, 2. marca: Sluga dveh gospodov. Izvsn. Znižane cene od 24 Din navzdol.
Nedelja, 3. marca ob 15: Matilek se čeni. Izvsn. Znižane cene od 24 Din navzdol. — Ob 20: Postrežek. Izvsn. Znižane cene od 24 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20

Sobota, 2. marca: Pri belem konjčku. Izvsn. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Nedelja, 3. marca ob 15: Netopir. Izvsn. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Zdej vam eno zaigram. Premiera. Izvsn.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 2. marca: Profesor Žič. Rel. A.
Nedelja, 3. marca ob 15: Ljubljani valček. Znižane cene. — Ob 20: Veseli kmetiči.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 4. marca ob 20: Profesor Žič. Gostovanje Narodnega gledališča v Mariboru.

25% popusta 25%

od cerkvenih govorov dr. M. Opeka

dobi kdor kupi celo zbirko do 15. III. 1935

Cela zbirka obsega 24 zvezkov ter stane nevezana Din 400— s popustom pa samo Din 349.50.

ti. Nicman, Ljubljana, Kopitarjeva 2

in v resnici veselo veseloligro so igrali igralci prav dobro. Goslinčar g. Gajete je bil primer-en po licu, govoru in igri. Tudi hči Polonica (gdč. Kačičeva), ki jo odlikuje lep glas, nastopa v igri in petju dobro. Tona (Pečar) je predstavl-jal gorenjskega fanta prav krepko. Prav tako tudi Cila (Okiečijeva), ki ji je pristala vloga pogumne deklice kaj dobro. Smeh in zabavo pa sta vzbujala domači hlapec Jože (Vrančič) in Kon Izak (Voglar). Oba sta pogodila svojo vlogo. V turisti, ki predstavlja zagrebškega ži-da, vidimo med zagrebškimi »Hrvat« tip, ki že od nekdaj pači in kviri lepi hrvatski jezik z mnogimi nemškimi tujkami, ki jih vpleta v go-vorico. Tudi hlapec Tona večkrat rabi kako nemško tučko. Naj povem v tej zadevi svoje mnenje! Pri našem turistu smo čutili precej tujk, ki jih del igralcev ni razumel. Ker tak jezik spada k taki osebi kot bistveni sestavni del njegovega značaja, mu moramo to pustiti, ali samo deloma. Naj se uporabljajo nemške tujke le v toliki meri, kolikor je to za označitev ose-be potrebno, in sicer nujno potrebno! Ostalo naj se pove lepo slovensko! Ni treba, da nam pačijo govorico z nelepimi nemškimi besedami. Tako tudi umljivost igre ne bo trpela. In če obsega izvirno besedilo premnogo takih besedi, naj se primerno spremenijo v lep slovenski izraz. Saj ima igra glavni pomen in namen baš v tem, da nam podaja poleg življenjskih borb, idej ter razvedrila tudi lepo in čisto slovensčino! Ta pripomba pa velja tudi za nekatere igre, ki sem jih videl na naših podeželskih odrih, in tudi nekatere igre v ljubljanskem Narodnem gledališču. Sicer pa je igralec podal tega žida krepko in na višini. Gr.

Kuga - morilno orodje

Iz Kalkute v Indiji poročajo: Lansko leto je v Kalkuti nenadno umrl za kugo indijski bogataš, večkratni milijonar Amarendra Pande.

Oblasti so pa začele stikati, zakaj bi bil rajni umrl za kugo, ki je drugače nikjer drugod v bližini ni bilo. Posledica teh preiskav je bila, da so čez več mesecev zaprli polbrata umorjenega indijskega milijonarja in veleposestnika Benojendro Pande, ki je tudi večkratni milijonar, ter uglednega kalkutskega zdravnika dr. T. N. Bataharaja. Poleg teh dveh so zaprli še dva druga zdravnika.

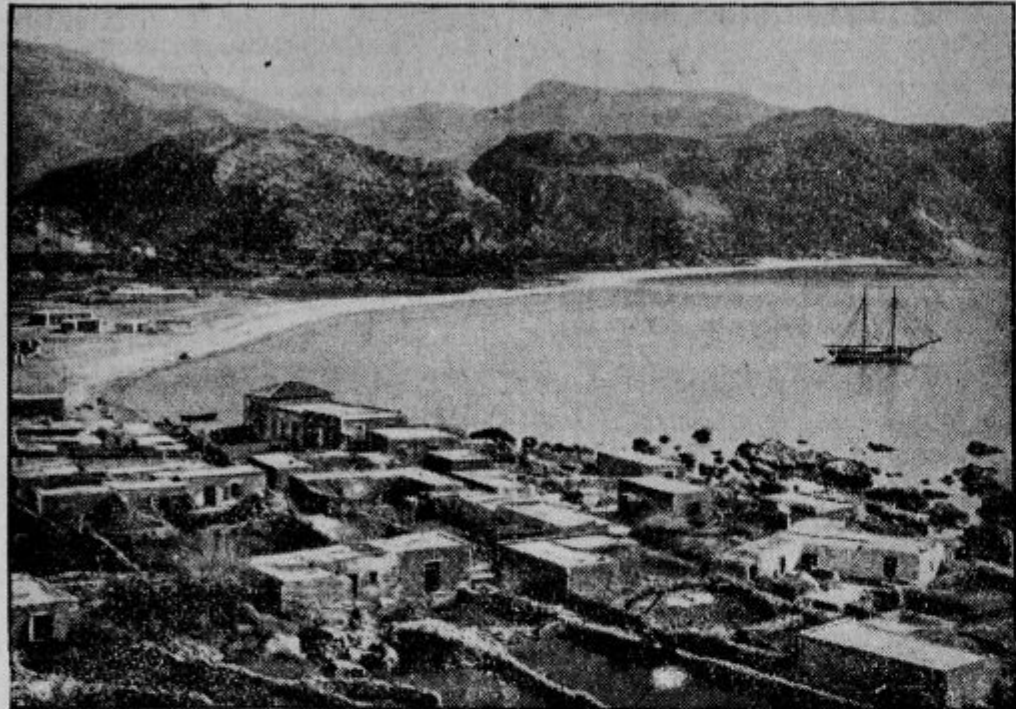
Te dni je bila v Kalkuti velika sodna obravnava proti vsem tem obtožencem, češ, da so zakrivali smrt rajnega Amarendra Pande in ga s kužnimi bakterijami umorili. Obtožnica je trdila, da se je umor izvršil zato, da bi umorjenec polbrat, ki je tudi milijonar, prišel v posest umorjenčevih milijonov in veleposestev. Preiskava je dalje ugotovila, da so kužne bakterije bile ukradene v znanstvenem zavodu za kužno bolezen v Bombaju. Dalje trdi obtožnica, da so morilci rajnega milijonarja hoteli že dvakrat umoriti. Prvič so njegove naočnike namazali z bakterijami strašnega tetanusa, da bi iz naočnikov prišle bakterije skozi malo ranico na nosu v kri in ga tako umorile. Rajni je takrat res obolel, toda nagla zdravniška pomoč ga

je rešila smrti. Ker se je prvi poskus umora ponesrečil, so sedaj poskusili umoriti milijonarja s kužnimi bakterijami. To se je pa zgodilo na ta način:

Nekega dne se je rajni Pande pripeljal v Kalkuto z vlakom. Ko je zapuščal vlak, je v gneči prišel do njega obtoženi zdravnik dr. Bataharja. V roki je imel injekcijsko iglo, namočeno v kužne bakterije. To iglo je skrivaj potisnil milijonarju v roko in ga čisto malo ranil. Ranica je bila tako neznatna, da je rajni niti opazil ni. Ni pa dolgo trajalo, ko je roka začela otekati, kuga je umorila milijonarja.

Minilo je leto dni. V tem času pa je angleška kriminalna policija bila neprestano na delu ter iskala sledov za zločinci. In čudno! Tisti policijski uradnik, kateri je prvi prijel obtožence in jih zaslišal, je kmalu nato na čuden način umrl sredi preiskave. Državni pravdnik, kateri je sestavljal obtožnico, je tudi umrl prej, preden je bila obtožnica končana.

Sodišče je sedaj obsodilo milijonarja Benojendra Pande ter zdravnika dr. Bataharja na smrt. Dva druga zdravnika pa sta bila oproščena. Pričujoča je bila zavržena.



Potres na Kreti. V obmorskih mestih na otoku Kreta je divjal hud potres. 8 ljudi je bilo ubitih. - (Naša slika: Pogled na primorsko mesto na Kreti.)

Ameriške policistke

Pred kratkim so začeli ameriško policijo doela reorganizirati, da bo bolj disciplinirana in tako bolj sposobna za boj proti zločinskim tolpom. Ta reorganizacija je zadelala tudi 150 ženskih policistk v mestu Newyorku, katere so dobile nove službene predpise.

Ti novi službeni predpisi določujejo, da morajo poslej vse policistke v službi nositi uniformo, in sicer tako, kakršna je predpisana: temno bluzo, moder klobuk iz klobučevine in s širokimi kraji, prepasane morajo biti z usnjenim pasom, za katerim tiči samokres. Kateri bi se ta moda ne do-



16 letni plavalec Američan Ralf Flanagan, ki je v plavanju dosegel svetovni rekord.

padla, lahko izgine iz službe. Doslej so samo moški policisti bili dolžni, da so vsako uro svojemu poveljstvu sporočili, kje so in kaj delajo. Poslej pa bo morala tudi vsaka ženska policistka v teku osemurne službe vsako uro po telefonu obveščati centralo in ji natančno poročati, kaj dela in kje je. Nadaljne odločbe so takega značaja, da se iz njih jasno vidi, kako je vrhovna policijska oblast z ženskimi policistkami bila doslej nezadovoljna. Nove odredbe namreč naglašajo, da se poslej nobena policistka v službenem času ne sme pudrati ali šminkati ali kakorkoli lišpati.

Poleg teh predpisov, ki so kaj razumni, pa predpisi še zahtevajo, da mora vsaka policistka v nočni službi brezpogojno imeti v roki pendrek. Ta zahteva se nam kajpada malo čudna zdi, ker se ne moremo misliti, da bi se policistka, ki bi na primer v Ljubljani ponoči stala na Marijinem trgu, poslužila pendreka proti pijancem, ki bi prijavili iz kakega bara. Očitno pa v Ameriki piha drugačen veter.

Pet otrok zgorelo

Iz Pariza prihaja poročilo, da je v St. Quentinu zgorelo pet otrok, starih od 4 do 7 let. Z materjo so stanovali v leseni baraki, ki se je vžgala. Mati je skušala rešiti otroke, a se je končno hudo opekla. Baraka je zgorela. Nesrečna mati ima še štiri druge otroke, ki k sreči niso bili tedaj doma.



Letalske vaje v umetni megli. Na ameriškem vojaškem letališču March Field pri Los Angelesu je bila velika parada vojaških letal, pri kateri je bila ogromna množica ljudstva. Pred odletom so letališče zavili v umetno meglo, tako da nihče ni videl, kako so potem letala odletela.

Grob na dnu morja

Ko se je lani ponesrečila blizu Provincetowna (Massachusetts) v globini 32 m ameriška podmornica »C 4«, je prihitel prvi na pomoč nemški parnik »Falcon«. Nadpotapljač kapitan Edvard Elzberg se je spustil na dno morja samo nekoliko minut po tem, ko je izginila podmornica v brezno. Zdaj pripoveduje o svojih doživljajih.

»Oborožen z nožem, kladivom in dolgim kopljem sem kot kamen padel v globočino in porabil za vso pot samo piščo minuto. Spustili so me tako dobro, da sem prišel naravnost na poveljnikov mostič podmornice. Ko sem stopil na krov, so zadoneli znotraj udarci. Mornarji, ki so ostali živi, so slišali ropot mojih težkih svinčenih podplatov in se oglašali. Potrkal sem s kladivom in dobil v odgovor šest ločenih počasnih udarcev. Razumel sem, da je bilo pokopano v jeklenem grabu 6 mož.«

Elzberg je prišel okoli podmornice do krme in z grozo ugotovil veliko odprtino. »C 4« je postavila žrtev torpedovca, ki se je zalezel v njo. Potapljač je razumel, da so mornarji zapisani smrti. Nepridne pregraje so varovale prednji del podmornice, toda zaloge kisika v aparatih so morale kmalu poiti. Elzberg je v razburjenju pozabil na previdnost, in se je to takoj maščevalo. Čev, ki ga je vezala s površino, je obtičala med ograjo na krovu in ga ovirala. Potapljač je hitel odstranjevati zapreko, a je nerodno stopil in zdrvel s krova naravnost na blatno morsko dno. Težka noša ga je tiščala k tlom. Obležal je kakor kamen, se ni mogel

premakniti in je občutil, da se vedno globlje pogreza v blato. Lasje so se mu naježili pod šlemom.

V sili se je nenadno spomnil posebne pipe, ki lahko nagne zrak v obleko, kar potapljaču olajša dviganje. Obrnil je ročaj. Zrak iz posode, ki jo je nosil na hrbtu, je pričel uhajati v obleko. Kmalu je jo napihnil kakor milni mehur. Potapljač se je dvignil iz zahrbtnega blata in ušel grozni smrti. Ko so potegnili Elzberga na krov »Falcona«, je bil tako premražen, da so mu morali z močjo pripogibati lakti in kolena, da bi poživili krvotok. Podmornica »C 4« je ostala na dnu morja. Sestorica nesrečnikov v jeklenem grobu je po kratkem upanju žalostno umrla.



»Tako rada vam strežem, gospod Koriu, ker niste tako vsiljivi kakor je marsikateri drugi.«

Ali je Hauptmann nedolžen?

Iz Bostona poročajo, da so ameriške oblasti ugotovile, da še vedno krožijo v prometu Lindberghovi bankovci, zaradi katerih je bil Hauptmann obsojen na smrt, češ, da je umoril Lindberghovega otroka in od Lindbergha prejel odkupnino. Odkar je bil Hauptmann aretiran, so našli še 90 drugih bankovcev. Ker je bil Hauptmann obsojen prav zaradi tega, ker je imel te bankovce, iz česar so sklepali, da je on tisti, ki jih je od Lindbergha prejel, je sedaj ta okolnost zelo važna za pritožbo, katero dela zagovornik. Je vsekakor še nekdo drugi, ki ima take bankovce, zato res ni gotovo, da bi bil Hauptmann kriv umora.

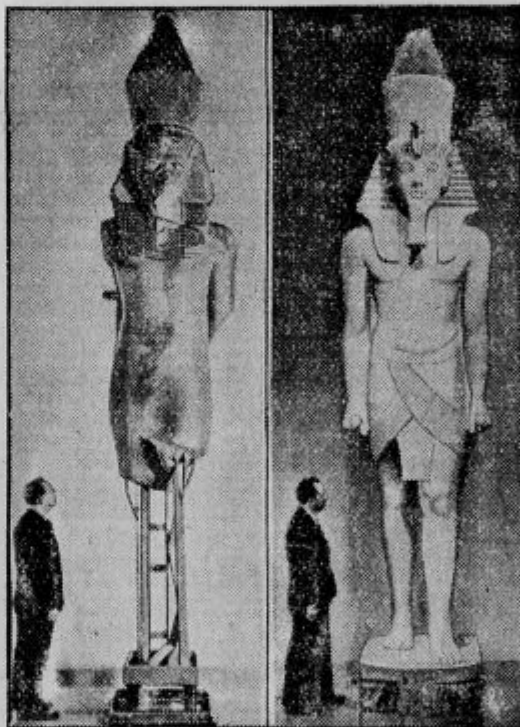
Angleški parnik se je potopil

Mali angleški parnik »Blairgowrie« (3259 ton) se je v Atlantskem oceanu potopil nekako sredi med Irsko in Novo Fundlandsko. Parnik je klical na pomoč in je več ladij odplovalo na kraj nesreče, toda o parniku ni bilo več sledu. Morje je metalo valove ko gore visoke.

A.: »Ali znate brati misli?«

B.: »Ne!«

A.: »Boga zahvalite, ker bi bili že davno do smrti užaljeni.«



Kip starega egiptovskega kralja Tut-Ank.Amona so l. 1922 izkopali v Egiptu. Kip pa je bil poškodovan (slika na levi). Sedaj so ga popravili, da je tak, kakršen mislijo, da je v resnici bil (desno).

Roman za mlade in stare

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

In tedaj so konji skočili s tira in se pognali proti Emilu. Vozovi so odskakovali kakor žoge.

Emil pa ni tratil dragocenega časa. Zdirjal je dalje, kolikor so ga nesle noge. Čez travnik, mimo dolge vrste dreves, čez potok, velikanskemu nebotičniku naproti. Med begom se je nekajkrat ozrl. Vlak je z nezmanjšano brzino spihpal za njim. Drevesa so se kopčala in se slednjič raztreščila v drobne kose. Samo ogromen hrast je še ostal in na njegovi najvišji veji je čepela debela gospa Olupkova. Pozibavala se je v vetru, jokala in zaman iskala svoj levi čevlji. Emil je drvel dalje.

V nebotičniku, ki je imel dvesto nadstropij, so zijala velika črna vrata. Emil se je pognal vanje in planil na drugem koncu spet ven. Vlak je drvel za njim. Emil bi se bil najraje zleknil v kakšen kot in zaspal. Strašno je bil že utrujen in tresel se je po vsem telesu. A zaspati ne sme! Vlak je že zamolklo ropotal skozi nebotičnik.

Emil je zagledal lestev, ki je bila prislonjena k zidu in je segala do strehe nebotičnika. K sreči je bil dober telovadelec. Splezal je po njej kakor veve-rica. In medtem, ko je plezal, je štel nadstropja. Šele v petdesetem nadstropju se je upal okreniti in pogledati navzdol. Drevesa so bila že čisto majhna, obrisov steklenega mlina pa sploh ni mogel več razločiti. Nenadoma se je zgrozil: vlak je spihpal za njim navzgor! Emil je napel vse sile in plezal še

hitreje. Zaman. Vlak mu je bil tik za petami. Topotal in drdral je po lestvi kakor po tirnicah.

100. nadstropje, 120. nadstropje, 140. nadstropje, 160. nadstropje, 180. nadstropje, 190. nadstropje, 200. nadstropje. Emil je obstal na strehi in ni vedel, kaj naj počne. Rezgetanje konj je postajalo čedalje glasnejše. Emil je stekel po strehi na drugi konec, izvlekel žepni robec in ga razprostrl. Ko so konji, sopeč in znoječ se, prilezli čez strešni rob in za njimi vlak, je Emil dvignil razprostrti robec visoko nad glavo in strmoglavil v praznino. Slišal je še, kako je vlak zavozil v dimnike in jih s preglušujočim truščem in hrusčem podrl, potem pa nekaj trneutkov ni videl in slišal ničesar več.

Telebnil je — bums! na prostoren travnik.

Trudno in z zaprtimi očmi je obležal na tleh in si kar na lepem zaželel, da bi zaspal in sanjal nekaj lepega... A žilica strahu mu še vedno ni dala miru. Vznemirjen se je ozrl proti vrhu nebotičnika in videl, kako so konji na strehi razpeli dežnike. Tudi stražnik Zumer je imel dežnik in z njim pri-ganjal konje. Sedli so na zadnje noge, se s telesom nagnili nazaj in se nato sunkoma pognali v globočino. Vlak je zajadral navzdol naravnost proti travniku in postajal večji in večji.

Emil je znova vzel podplate pod pazduho in zdirjal povprek čez travnik k steklenemu mlinu. Mlin je bil prozoren in Emil je zagledal v njem svojo mamo, ki je pravkar umivala mesarjevi ženi, gospe Trondeževi, lase. Hvala Bogu! se je oddahnil Emil in stekel skozi vrata na drugem koncu v mlin.

»Mamica!« je zaklical. »Joj, povej, kaj naj storim?«

»Kaj pa je, dečko moj?« je vprašala mama in umivala lase nemoteno dalje.

»Poglej skozi okno!«

Gospa Stolničarjeva je pogledala ven in videla, kako so prav v tem hipu konji pristali z vlakom na travniku in grozeče odpekotali proti mlinu.

»Ali vidim prav?« je ostrmela mama in zmajala z glavo. »Stražnik Zumer sedi na kozlu vlaka!«

»Ze ves čas me tako-le zasledujejo!« je ji po-tožil Emil.

»Zakaj pa?«

»Zato, ker sem zadnjič nadvojvodi Karlu s krivo čeljustjo pomazal z rdečo barvo nos in mu pod nosom naslikal črne brke.«

»Kam pa naj bi mu jih naslikal drugam?« je vprašala gospa Trondeževa in zapuhala.

»Nikamor, gospa Trondeževa. A to še ni naj-hujše. Zahteva tudi, naj mu povem, kdo je bil še z menoj. In tega mu pač ne morem razblebetati. To je častna zadeva.«

»To pa kar drži,« je dejala mama. »Ampak kaj naj storimo?«

»Poženite motor, ljuba gospa Stolničarjeva,« je svetovala gospa Trondeževa.

Emilova mama je pritisnila vzvod pri mizi in mlinska krila so se začela vrteti in ker so bila steklena in ker je sijalo sonce, so se tako močno le-sketal, da so jemala vid. Ko so konji z vozovi pri-pekotali do mlina, so se splašili, se divje postavili na zadnje noge in niso hoteli dalje. Stražnik Zumer je klel, da je odmevalo skozi steklene stene. Konji pa se niso premaknili z mesta.

(Dalje prihodnjik.)

12.000 DOLARJEV ZA REKLAMO V RADIU

Za nastop, ki je trajal komaj pol ure, je dobil znani ameriški igralec Eddie Cantor 12.000 dolarjev. Isto podjetje je ponudilo igralcu Georgeu Arlissu 20.000 dolarjev za 13 nastopov pred mikrofonom. Rekord v visokem honorarju pa je odnesel Al Jolson. Za dve pesmi je prejel 14.000 dolarjev. Pa to še ni vse. V New Yorku je neka trdka ponudila Al Jolsonu 12.000 dolarjev samo za to, če bi meč obema pesmicama izpregovoril en sam reklamni stavek za njene prodajne predmete. Al Jolson je ponudbo sprejel in po končanem nastopu v radiu odšel v banko, kjer je za svojo »trud« prejel obljubljeno nagrado.

LOVSKA

Nedeljski lovec: »Včera sem ustrelil srno.«

Drugi lovec: »No, ti si jo pa res ustrelil, ti!«

Nedeljski lovec: »Če ne ver-jameš, ti prinesem pokazat nje-ne roge!«

PODCENJUJE JO

Mož: »Prav zdi se mi, da niti ne veš, kaj je igla.«

Žena: »Ali misliš, da doma pri starih nismo imeli gramo-fona?«

Naznanila

Ljubljana

1 Društvo »Bogomila« priredi v nedeljo, 3. marca popoldne ob pol šestih v Alojzijevešči veselo predavanje. Vstop je brezplačen. Priidite, ne bo vam žal! Predaval bo g. mag. Viktor Stoska.

1 Nočna služba imajo lekarnar dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste.

1 Kino Kodoljevo predvaja dr. 20 dva sporeda: premiero v Viktorjem de Kowo »Ko bi kralj bil...« in češki film »Zlata Katarina« s Antonio Nedošinsko.

1 Društvo Zdravih zasebnih in trgovskih namešencev priredi jutri ob 20 družabni večer v dvorani hotela »Metropol«. Članstvo in njihovi svoji ter vsi prijatelji naše organizacije so toplo vabljeni. Vstopnine ni.

Maribor

1 »Magdalence« igrajo jutri ob 17 v dvorani Zadruga gospodarske banke Dobovšekovo spevoigro »Rodoljub iz Amerike«. Posrečena veseloigra bo za predpust nudila gledalcem dovolj vselega užitka. Vabljeni!

1 Masarykov teden priredi tukajšnja Jugoslovansko-češkoslovska liga v proslobo 85. rojstnega dne prezidenta bratske države. V nedeljo bo imel proslobo tukajšnji češki krožek, v četrtek bo predaval v ljudski univerzi češki konzul v Ljubljani g. Sevdik čeških jezika, v nedeljo pa priredi liga matinejo v veliki unijski dvorani.

1 Zlatko Baloković, svetovnoznani virtuoz na gošilih, ki se je pravkar vrnil s turneje po Rusiji, bo koncertiral v mariborskem gledališču v petek, 8. marca. Koncert bo »izven«. Rezervirajte si vstopnice!

Celje

1 »Deseti brat« — ponovitev. Jutri ob 16 bo celjski Studio ponovil v veliki dvorani Ljudske posojilnice narodno igro »Deseti brat«. Pri predstavi bo kakor zadnjič sodeloval salonski orkester pod vodstvom g. Leonardona. Predprodaja vstopnic danes v podružnici »Slovenca«, jutri pa od 9 do 12 in od 2 dalje pri dnevnih blaginjah.

1 Skriptično predavanje o potovanju s parnikom »Kraljica Marija« po Sredozemskem morju bo imel v ponedeljek ob 20 v veliki dvorani Ljudske posojilnice naš stari znanec g. prof. Janko Miklavc iz Ljubljane. Ob 14.30 bo istega dne predavanje za šolsko mladino.

1 Veliki »vokalno-instrumentalni koncert« bo priredilo pevsko društvo »Celjski zvon« v nedeljo, 10. marca ob 16 v veliki dvorani Ljudske posojilnice pod vodstvom g. prof. Močana.

1 III. redni občni zbor DJO v Celju bo jutri, v nedeljo, 3. marca točno ob 8 dopoldne v restavraciji Narodnega doma. Člansko opozarjamo na pričetek!

Drugi kraji

Trzin. SPD, podružnica v Trzinu, ima svoj redni občni zbor v hotelu »Pošta« v soboto, 16. marca ob 19.30. St. Vid nad Ljubljano. Društvo »Dela in eksistenca« sklene za jutri javno zborovanje v prostorih gostilne pri Javni v St. Vidu nad Ljubljano ob 9. Obravnava naj bodo najbolj pereča vprašanja današnje dobe. Vabljeni so brez razlike stanu in spola vsi, ki trpijo radi današnjih gospodarskih razmer.

Kočevje. V nedeljo, dne 3. marca predava v hotelu »Trst« g. dr. Mis Franta o spolni vzgoji mladine. Vabimo obširno, da se predavanja v čim večjem šte. vilo udeležijo.

St. Ilj pri Velenju. Dne 3. marca priredijo naši gasilci ob 15 v prostorih g. Tajnskega štirideskno veseloigro »Cligani«.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 2. marca: 12.00 Svanba in ples (plošč.). 12.30 Poročila 13.00 Čas. Odločki iz zvočnih filmov (plošč.). 18.00 Radijski orkester 18.15 Aktualnosti (Ljudjevi Mrzel) 18.30 Radijski orkester 18.50 Francosčina (prof. Prezelj) 19.20 Čas. Jedilni list, program za nedeljo 19.30 Nac. ura 20.00 Zunanji pol. pregled (dr. Jug) 20.20 Pred. nos. dobrodelne akademije mestnega načelnstva iz Uniana 21.00 Slovenska narodna pesem na ploščah 21.15 Internacionalni prenos iz Ljubljane: Koncert pevskoga zbora »Glasbena Matice« pod vodstvom opernega direktorja g. Mirka Poljca 21.45 Čas. poročila 22.00 Nadaljevanje prenosa iz Uniana.

Drugi programi:

SOBOTA, 2. marca, Beograd: 20.10 Slovenska glasba 21.15 Ljubljana 22.00 Lahka glasba — Zagreb: 20.00 Skladbe Blagoje Berse 21.00 Plošče 21.15 Ljubljana 22.15 Salon. kvartet — Dunaj: 17.40 Kabaret na ploščah 19.20 Klav. glasba 20.00 Predpust v Rimu, opereta, Strassas 22.30 Ples, glasba 21.00 Jazz — Budimpešta: 19.05 Petje 20.10 Violela z Montmartra, opereta, Kalman; nato plesna glasba — Milan-Trst: 17.05 Klavir, glasba 20.45 Pestra ura 22.00 Igra, nato plesna glasba — Rim-Bar: 17.10 Koncert 21.00 Prodana nevesta, opera, Smetana — prenos iz milanske Seale — Praga: 19.15 Glasba mladega Smetane 20.00 Ork. koncert 21.00 Prenos iz milana. Seale: Prodana nevesta — Parjava: 20.00 Pestra ura 21.00 Ork. in cel. koncert 22.30 Plesna glasba — Monakov, Berlin: 19.00 Monarhov koncert — Kopenhagen: 19.05 Plesna glasba — Hamburg: 19.00 Veselo stvari — Bratislava: 20.10 Ples skozi stoletja — Lipsko: 18.25 Ljudska glasba 20.30 Bakrat na leto je predpust — Köln: 19.00 Plesna glasba na ploščah — Frankfurt: 18.50 Godba na pihala 20.15 Karnevalski koncert — Stuttgart: 18.30 Plesna glasba 19.45 Četrt ure humorja 20.10 Monakov — Monakov: 19.00 Plesna glasba — Zürich: 19.50 Ljudski večer 21.10 Ples, glasba — Strassburg: 21.15 Evropski koncert 22.00 Alžaski večer.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Blago za ženske obleke

svileno, voleno in perilno, zadnje novosti, velika izbira in znano solidne cene.

R. MIKLAUC

Pri Školu-Ljubljana
Lingarjeva ul. - Pred Školjo 3

Službodobel

Gostilniška kuharica
samostojna, se sprejme. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2155. (b)

Trgovski pomočnik

perfekten železninar in spreten prodajalec ter aranžer - se sprejme za Ljubljano. Ponudbe z zahtevo plače in prepisi spricval na upravo »Slov.« pod »Železnina« 2141.

Vajenci

Vajenko

sprejme prvovrstno damsko krojaštvo v Ljubljani s primerno izobrazbo in ne izpod 16 let. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2190. (v)

Učenca

z dobrimi šolskimi spričevali, ki je dober v računstvu ter ima res veselje do trgovine in je pošten - sprejemem v večjo trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 2167. (v)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

Naročajte

»SLOVENCA«
najcenejši slovenski dnevnik

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
v mirni centralni legi, v pritličju, udobno urejeno za poslovne namene - se odda takoj. — Poizve se: Kersnikova 7-II, desno.

Enosobno stanovanje

oddam za 1. april. Gunc-lje 24, St. Vid. (č)

Sobo

lepo, oddam gospodu. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2189. (s)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da

Prodajo se

parcele in trgovski lokali v centru mesta na Tyrševi cesti pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2052.

Lepa vila

z 8 sobami ter vsemi potrebnimi pritliklinami, vsa podkletena, v najboljšem stanju, na najlepšem položaju Ljubljane, s približno 3000 m vrta - na prodaj pod zelo ugodnimi pogoji. Posebej je še gospodarsko poslopje in garaža. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2053.

V Kranju

prodam novo, enonadstropno hišo z nekaj dvorišča (spodaj velik lokal in kompletno stanovanje s kopalnico zgoraj, delno: knjižice Zadruga Gospodarske in Mestne v Kranju. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Tako« 2120.

Auto-motor

Avtobus

18 sedežen, 4 cyl., moderna nova karoserija, ugodno napredaj. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Majhna uporaba bencina«.

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, kupcev ti mnogo prižene Slovencev najmanjši inserat

Prima šport. suknjiče

po 98 Din, pumparice, modne hlače itd., kupite zelo ugodno pri Preskerju, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

Semenski

OVCS

delozoznati ječmenovec, švedskega izvora, zajamčeno kaljiv, nudi največje, dokler kaj zalogo

TVRDKA A. VOLK

LIUBLJANA, Resljeva c. 24

Modni kangarn
športni ševijot
za t. t. e. obleke

Velika izbira - ugodne cene

R. MIKLAUC
»Pri Školu«
Ljubljana
Lingarjeva ul. - Pred Školjo 3

Nogavice za vsakega!

Prepričajte se o naši veliki izbiri nogavic, od priprstih do najfinejših, v vseh močeh, sedaj modernih barvah, po neverjetno nizkih cenah.

Moške od Din 2'75 dalje

Ženske od Din 6'50 dalje

Ant. Krisper

Stritarjeva ulica 3 LJUBLJANA Mestni trg 26

Korespondenta

išče za takojšnji nastop pohašvena industrija na Gorenjskem. Perfekten mora biti v slov., srbohrv., nem. strojepisju in stenografiji, zmožen tudi samostojnega dela in organizacije v tuzemski prodaji; šole, dosedanja zaposlitev in reference na upravo »Slovenca« pod »Agilen« št. 2163.

Delikatesna trgovina

Mencinger

vogal Sv. Petra—Resljeva cesta 5

nudi po nizki ceni:

Prvovrstni bohinski, vrhniški in trapistovski sir, ogrsko salamo, šunko, sardine, fine likerje, vina in žganje. — Pri večjem odjemu popust!

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom težke in nenadomestljive izgube naše nepozabne, predobre mamice in tašče, gospe

Helene Boucon

kakor za poklonjeno cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni gospodu dr. Misu, ki je v času njene bolezn stal prijateljsko ob strani in ji lajšal trpljenje, dalje č. gospodu župniku Janku Barletu za tolažilne obiske ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so našo nepozabno pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Ljubljana, dne 2. marca 1935.

Globoko žalujoči ostali.

Björnsterne Björnson:

Deklica s Prisoj

Senevi je pomagala živino segnati v hlev, ker danes je bila Seneva počasna. Mati ji tega ni omenila, pač pa ji je pomagala mleži, čeprav se je s tem dlje zamudila, kakor je nameravala. Ko sta precedili mleko, se je mati začela odpravljati, Seneva pa jo je hotela nekoliko pospremiti.

»Nikari ne!« je rekla mati, »gotovo si utrujena in potrebuješ počitka.« Vzela je prazno košaro, ji podala roko, ji bistro pogledala v oči in rekla: »Kmalu se zopet vrnem pogledat, kako se ti godi... Drži se nas in ne misli na druge.«

Komaj je mati izginila spred oči, je Seneva že začela ugibati, kako bi najhitreje mogla kaj sporočiti na Jelovo. Poklicala je Thorbjörnevo brata, da bi ga poslala. Ko pa je prišel, si ni upala, da bi mu kaj naročila, zato je dejala: »Saj ni nič!« Potem je začela misliti, da pojde sama. Nekaj gotovega mora vsekakor zvedeti; grdo pa je, da ji Ingrida nič ne sporoči. Noč je bila jasna in lepa. Kmetija pa tudi ni tako daleč, da bi ne zmogla poti, ko jo je tako vleklo na pot. Ko je sedé premišljevala o tem in onem, se je zopet spomnila vsega, kar ji je mati povedala, in znova so jo obile solze. Sedaj se ni več obotavljala, ogrnila si je ruto in odšla po stranski stezi, da bi jo dečka ne zapazila.

Cim dlje je hodila, tim bolj je hitela in kmalu je stekla po stezi navzdol. Pri tem je prožila drobne kamenčke, ki so se trkljali navzdol ter jo plašili s svojim glasnim trkljanjem. Čeprav je vedela, da se proži kamenje, se ji je vendar zdelo, kakor da bi kdo stal kje tam blizu. Obstala je in poslušala. Ne, saj ni nič, in je vnovič stekla ter še hitreje tekla ko prej. V skoku pa

je naenkrat zadela ob velik kamen, ki se je le malo držal v zemlji ter se sedaj sprožil in mimo nje strkljal v dolino. Kamen pa se je valil z neznanskim truščem, treskalo in pokalo je po grmovju, da jo je bilo kar groza. Še bolj pa jo je spreletel strah, ko se ji je zadelo, da se tamle spodaj na potu nekaj giblje in premika. Najprej je mislila, da je kaka zver. Obstala je in pridržavala sapo. Tisto nekaj tam spodaj je tudi obstalo. »Ho-i!« je zaklicalo. Njena mati je bila. Seneva je naglo skočila v stran in se skrila. Precej dolgo je sedela in čakala, da bi videla, ali jo je mati spoznala in se bo vrnila; pa se ni. Počakala je še nekoliko, da bi mati čim dlje odšla. Ko se je naposled zopet napotila naprej, je le počasi hodila. Kmalu se je približala jelovski kmetiji.

Nekoliko tesno ji je postalo pri srečju, ko je zagledala hišo, in še bolj tesno ji je bilo, ko je stala pred njo. Vse je bilo tiho. Nekaj orodja je bilo prislonega k steni, na tnalju je bila skladovnica sesekanih polen, sekira je še tičala v tnalju. Stopila je k vratom, vnovič obstala, se ozirala in poslušala. Nikjer nobenega glasu. Ne vedoči, ali naj stopi k Ingridi v njeno podstrešno izbo ali ne, se je domislila, da je pred leti nekoč prav v taki noči Thorbjörn prišel na Prisoje in sadil cvetlice v njenem vrtu. Naglo je sezula čevlje in tapala po stopnjicah.

Ingrida se je hudo prestrašila, ko se je prebudila in videla, da jo je Seneva zbudila.

»Kako se mu godi?« je zašepetala Seneva.

Sedaj se je Ingrida posvetilo. Hotela se je najprej obleči, da bi ji ne bilo treba kar odgovarjati. A Seneva je sedla na stranico in ji prigovarjala, naj kar leži, ter je vnovič vprašala.

»Sedaj je že boljši,« je zašepetala Ingrida. »Skoro s vrnem k tebi na planino.«

»Ljuba Ingrida, ne prikrivaj mi! Saj mi ne moreš nič kaj tako hudega sporočiti, česar bi si še huje ne bila mislila.«

Ingrida je še vedno prikrivala svoje misli, a Senevin strah jo je priganjal, naj govori, zato niti časa ni imela, izmikati se. Ena je šepetaje spraševala, druga je šepetaje odgovarjala. In v gluhi tišini je bilo popraševanje in odgovarjanje še mnogo resnejše. Bili so to tisti slovesni trenotki, ko brez oklevanja lahko sprejmeš najhujšo resnico. Obe pa sta si sedaj bili na jasnem, da je bil Thorbjörn le malo kriv ter da ni storil nič tako zlega, da bi ne bil vreden njenega pomilovanja. Obe sta brez pridržavanja jokali, ampak prav po tihem — in Seneva je najbolj jokala. Vsa skrušena je sedela na stranici.

Ingrida jo je poskušala razvedriti ter ji je pripovedovala, koliko veselih uric so vsi trije že skupaj preživeli. A zgodilo se je ravno narobe, kakor večkrat, kadar v žalosti ob najmanjšem spominu veselih dni priteko solze.

»Ali je kaj prašal za me?« je šepetala Seneva.

»Saj ni skoro nič govoril.«

Ingrida se je domislila onega lističa, ki ji je močno težil njeno srce.

»Ali ne more govoriti?«

»Sama ne vem, kako je... morda pa tim več premišljuje.«

»Ali bere?«

»Mati mu je brala, sedaj mu mora vsaki dan.«

»Kaj pa reče?«

»Vidiš, saj to je tisto, da prav za prav nič ne reče. Kar leži in strmi.«

»Ali leži v poslikani sobi?«

»Da.«

»Ali je z obrazom obrnjen k oknu?«

»Da.«

Predlog.

A: »Vi mi dolgujete 1000 Din. Plačajte mi takoj, pa se zadovoljim s polovico.«

B: »Zelo lepo! Jaz bi pa predlagal, da počakate še eno leto, in potem sva bot.«

Lepa žena.

A: »Profesor Lehmann je svojo ženo gotovo poročil iz same ljubezni.«

B: »Malo verjetno, najbrže iz raztresenosti.«

Maščevanje.

Ura je 2 ponoči. Ravnatelj telefonskega urada je v najlepšem spanju, na zabrni telefon. Ravnatelj skoči pokonci, prevrne par stolov, in zakliče v telefon: »Halo, kdo tam?« — »A, vi ste, gospod ravnatelj? Nič ni, nič! Hotel sem samo vedeti, kako se vam zdi, ako vas kdo ponoči ob dveh zbudi, ker ni dobil prave številke.«

★

Zdrava: »Ali si zadovoljen s svojimi avtomobilom?«

Nergač: »Čisto zanič je! Tako ropota, da niti besedice ne slišim, ako mi žena kaj pripoveduje.«

Zdrava: »Izborno! Koj ga kupim! Koliko zahtevaš zanj?«